ماکسێنس فێرمین

بەفر

-ڕۆمان-

وەرگێڕانی

ئازاد بەرزنجی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرچاوەی وەرگێڕانی ئەم کتێبە:

برف

مکسنس فرمین

ترجمه:د.احمد سلامت راد

انتشارات روشنگران و مگالعات زنان

تهران- 1382(2003)

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

حکومەتی هەرێمی کوردستان

وەزارەتی رۆشنبیری

بەڕێوەبەرایەتیی خانەی وەرگێڕان

- ناوی کتێب: بەفر
- ناوی نووسەر: ماکسێنس فێرمین
- وەرگێڕانی لەفارسیەوە: ئازاد بەرزنجی
- بابەت: رۆمان
- نەخشەسازی کۆمپیوتەرو بەرگ: نازەنین سالّح
- زنجیرە: 72
- تیراژ:1500
- ژمارەی(617)ی وەزارەتی رۆشنبیری سلێمانی پێدراوە.
- چاپ: چاپخانەی روون

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ماكسێنس فێرمین(1968-) بەم چەند دێڕە ڕۆمانەكەی دەستپێدەكات:

یۆكۆئاكیتا سەوداسەری دوو شت بوو:

هایكۆ و

بەفر.

هایكۆ شیعرێكی ژاپۆنیی سێ بەیتیی هەڤدە حونجەییە، نە زیاتر و نە كەمتر .

بەفر شیعرێكە كە لە شێوەی كلووی سپی و جواندا لە هەورەكانەوە ئەبارێ.

ئەو شیعرەی لە ئاسمانەوە دێتە خوارێ ،ناوێكی هەیە ،ناوێك كە سپێتییەكەی مرۆ سەرسام دەكا؛ بەفر.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم رۆمانە یەکێکە لەو ئەزموونە تازانەی کە لەم ساڵانەی دواییدا لە لایەن چەند رۆماننووسێکەوە خراونەتە ڕوو و هەندێ جار لە خانەی رۆمانی مینیمالیستیدا پۆلێن ئەکرێن، کە زمانێکی چڕ و شاعیرانەو کورتبڕ زاڵە بە سەریاندا.

"بەفر" ئاوێتەیەکە لە شیعرو خۆشەویستی، لە سەرتاسەری رۆمانەکەدا دەنگدانەوەی ڕۆحی هایکۆ ئەبینینەوە.هایکۆش ژانرە شیعرێکی ژاپۆنییە کە لە چەند دێڕێکی کەمدا و لە تابلۆیەکی شیعریی جواندا ، بروسکەئاسا هێدمەیەکمان لا دروست ئەکات. گەرچی فێرمین خۆی فەرەنسییە ، بەڵام توانیویەتی بە شێوازێکی دڵرفێن کەلتووری هایکۆ لە رۆمانەکەیدا تەوزیف بکات.

ڕووداوەکانی ئەم رۆمانە لە سەدەی نۆزدەهەمداو لە ژاپۆندا ڕووئەدەن.یۆکۆ ئاکیتای

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەمـەن حەڤـدە سـالْ پـاش ئـەوەی سەرپێچـی لـە خواسـتی بـاوکی و نـەریتی کۆمەڵگاکـەی ئـەکات و نایـەویْ ببێـت بـە ڕاهیـب یـان سـامورای ، ڕێگـای شـاعیری لەژیانـدا بـۆ خـۆی هەڵدەبـژێرێت و، بـۆ فێربـــوونی هونـــەری بـــەکاربردنی ڕەنگـــەکانیش سەفەرێك بەرەو لای مامۆستاکەی دەستپێدەکات و لـەم سەفەرەشـیدا گـەلیْ نهێنیـی ژیـان و عیشـقی بـۆ ئاشکرا ئەبێت.

ئـەم رۆمانـە لـە سـاڵی (2003) دا چـاپ کـراوەو هەر بە بڵاوبوونەوەی پتر لـە چل هـەزار نوسخەی لیْ فرۆشـراوە و بـۆ چـەند زمـانێکی زینـدووی دونیـا تەرجەمە کراوە.

ئەشیْ بڵێین ئەم رۆمانە لەگەڵْ دوو رۆمانی تـری نووســەردا بــە ســێینەیەك لەقەڵــەم ئــەدرێن کــە ئەمانەن:" کەمانچەی ڕەش" و"هەنگ بەخێوکەر".

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

(گەورەنووسەری ئیتالی "ئیتالۆ کالڤینۆ" لە کتێبەکەیدا "شەش یاداشت بۆ هەزارەی داهاتوو" باس لەو بەها ئەدەبییانە ئەکات کە بۆ نەوەکانی ئایندەی ئەدەبی پەسەند ئەکات، کە یەکەمیان درەوشانەوەیە ، دووەمیشیان خێراییە . لەم ڕووەوە فێرمین ئامۆژگارییەکەی کالڤینۆی لەبەرچاو گرتووە. " بەفر" وەکو کلووە بەفرێك درەوشاوەو خێرایە).*

بەر لە خوێندنەوەی ڕۆمانەکەش واچاکە خوێنەر مانای ئەم چەند وشەیەی لا ڕوون بێت کە لە ڕۆمانەکەدا هاتوون:

هایکۆ: هەروەکو وتمان جۆرە شیعرێکی سوننەتیی ژاپۆنیی کورتی چڕوپڕو مەغزادارە.

ساموورای: بە جەنگاوەرە دێرینەکانی ئیمپراتۆریای ژاپۆنیان وتووە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ساکی: جۆرە شەرابێکی ژاپۆنییە کە لە ئاوی برنج ئامادە ئەکرێ.

باشـو: شـاعیرێکی نـاودار و دێرینـی هـایکۆی ژاپۆنی بووە.

ئازاد بەرزنجی

....

* ئەم چەند دێڕە لەخستنە ڕوویەکی ڕۆمانەکەوە لە سایتی (www.littworld.com) وەرگیراوە کە (javier fernandez) نووسیویەتی. وەرگێڕ.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفر

بەشی یەکەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

1

یۆکۆئاکیتا سەوداسەری دوو شت بوو:

هایکۆ و

بەفر.

هایکۆ شیعرێکی ژاپۆنیی سێ بەیتیی هەڤدە حونجەییە، نە زیاتر و نە کەمتر .

بەفر شیعرێکە کە لە شێوەی کلووی سپی و جواندا لە هەورەکانەوە ئەبارێ.

ئەو شیعرەی لە ئاسمانەوە دێتە خوارێ ،ناوێکی هەیە ،ناوێك کە سپێتییەکەی مرۆ سەرسام دەکا،

بەفر.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

2

بایەکی زستانی

ڕاهیبیٚ

لە دارستانیٚکا

هەنگاو ئەنیٚ

(ئی سا)

باوکی یۆکۆ ڕاهیبیێکی شینتۆ بوو،نیشتەجێی هۆکایدۆ بوو کە ئەکەوێتە باکووری ژاپۆنەوەو بەوە ناسراوە کە زستانیێکی سەخت و درێژخایەنی هەیە.کوڕەکەی خۆی فێری گرنگیی ئیمان و ،ڕێزگرتن لە هێزی توخمەکان و خۆشەویستیی سروشت کرد. هەروەها فێری هونەری نووسینی "هایکۆ"شی کرد. ڕۆژێك لە ڕۆژانی مانگی نیسانی 1884 ، هەڤدەهەمین ساڵڕۆژی لەدایکبوونی یۆکۆ بوو.لە کیۆشۆ کە لە باشووری

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژاپۆندایە ،دارگێلاسەکان تازە چرۆیان کردبوو.بەڵام لە باکوور هێشتا دەریا شەختە بوو.

خەریکبوو منالّیی تێدەپەڕاند. ئیدی کاتی ئەوە هاتبوو کارێك بۆ خۆی پەیدا بکات. ئەو ڕۆژگارە وا باو بوو کە منالّانی بنەمالّەی ئاکیتا یان سەرقالّی زوهد ئەبوون و یاخود ڕوویان ئەکردە کاری سەربازی. بەلّام یۆکۆ حەزی بە هیچیان نەدەکرد.

یۆکۆ کە لە بەربەیانی ساڵڕۆژی لەدایکبوونیدا لەگەڵ باوکیدا لەڕۆخی ڕوبارەکە پیاسەیان دەکرد، وتی:

- باوکە، من ئەمەوێ ببم بە شاعیر.

گرژییەك کەوتە نێوچەوانی ڕاهیبەوە کە بەئاشکرا نیشانەی نائومێدییەکی قووڵ بوو. خۆر تیشکی خۆی بەسەر شەپۆلەکاندا پەخش کردبوو. ماسی‌یەك بەلای دارغانەکاندا خزاو لەژێر پردێکی داریندا لەچاو ون بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

- شـاعیری پیشـه نیـیـه ، بـەڵکو ڕێگایەکـه بـۆ کـات بەسەربردن. شیعر له ئاو ئەچێت، لەم ڕوباره..
یۆکـۆ بـه هێمنـی سـەری دانەوانـد و نیگـای سەرسامی خۆی ئاراستەی روونی ئاوەکه کـرد. پاشـان ڕووی کـرده باوکی و وتی :
- ئەمــه ڕێــك ئــەو شــتەیه کــه مــن ئەمــەوێ بیکەم،فێری‌ئـەوه بم چۆن تەماشـای تێپـەڕینی زەمـان بکەم.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

3

نیوەشەو

گۆزە بەستووەکە درزی برد و

منی لەخەو هەڵسان

(باشو)

ڕاهیبەکە پرسیی : شیعر چییە؟

یۆکۆ وەڵامی دایەوە: شیعر نهێنییەکە.

سپێدان گۆزە شینەکە درز ئەبات . دڵۆپە شیعر ئەتکێتە خەیاڵەوە، جوانییەکەی کار لە ڕۆح ئەکات و ئیدی ئەو ساتە ساتی گوتنی شتێکە کە بە قسە ناگوترێ و کاتی ڕێ بڕین، بەبێ هەنگاونان، کەواتە لەوساتەدا دەهێنێت ببین بەشاعیر.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بێدەنگیەکـە مەشـکێنە , بەتـەنها بنـوارەو بنووسـە.
چەند وشەیەك ، هەڤدە حونجە ، هایکۆیەك.
سـپیدان شـتێك بـەئاگامان دێنێتـەوە. ئـەوەتانێ کـاتی هاتووە ، کاتی پشتکردنە دونیا ، کاتی پیاچوونەوە بەم ژیانە فانییەدا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

4

یەکەمین زیکزیکە

ئەمەی گوت و........

(ئی سا)

مانگەکان یەك بەدوایەکدا تێپەڕین. لە هاوینی 1884 دا یۆکۆ حەفتاوحەوت هایکۆی نووسیبوو، یەك لە یەك جوانتر بوون.بەیانیان لەبەر تیشکی هەتاوێکی کزدا ، پەپوولەیەك لەسەر شانی نیشتەوە. لەسەر شانی چەپیشی ئاسەواری تاوە ئەستێرەبارانێك هەبوو کە بارانی مانگی حوزەیران هەمووی شۆردو لەگەڵ خۆیدا بردی. هەندێ جاریش لەکاتی سەرخەوشکاندنی نیوەڕواندا ، گوێی بۆ ورینگەورینگی ئەو کیژۆڵانە شل ئەکرد کە سەرقاڵی چنینەوەی گەڵای چا بوون. ڕۆژێکی دی لەبەردەم دەرگای

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژوورەکەیـــــدا ، مارمێلکەیـــــەکی وشـــــکهەڵاتووی دۆزییەوە.بەڵام تەواوی ڕۆژەکانی دیکە هیچ پێشهاتێك رووی نەدا. بە هاتنی سەرەتای زستان ، بۆ جارێکی دی کـاتی بڕیـاردان لەسـەر ئاینـدەی یۆکـۆ هاتـەوە. بـاوکی لەگەڵ خۆیدا بردی بۆ بنارەکـانی زنجیرەشـاخی ئـەڵپی ژاپـۆن کـە ئەکەوێتـە ویلایـەتی " هـون شـو"ەوە. لووتکەی شاخێکی پیشـان دا کـە بـەفرێکی هەتاهـەتایی پۆشیبووی و ، تویێشووی رێگـاو لـەوحێکی ئاوریشـمینی دایێ و وتی:

- هـەرکاتێ بڕیـاری خـۆت دا بگـەڕێوە. راهیـب یـان جەنگاوەر، خۆت بڕیار بدە.

کوڕەکە بەسەر شاخەکەدا سەرکەوت. بێ هـیچ تـرس و سـڵەمینەوەیەك. وەختـێ گەیشـتە لووتکەکـە ، لـەژێر تاشەبەردێکدا داڵدەیەکی بۆخۆی دۆزییەوە. دانیشت و چـاوی بڕییـە شـکۆی بـوون. حـەوت رۆژ بـەم جـۆرە مایـەوە، بەدانیشـتوویی لـە حـزووری ئاسمانـدا، نـوقمی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جوانییەکانی بەردەمی ببوو. تەنها یەك وشەی لەسەر لەوحـــە ئاوریشـــمینەکە نووســـی؛ وشـــەیەك کـــە ســـپێتییەکەی مـــرۆی سەرســـام ئـــەکرد. کـــاتێکیش گەڕایەوە ، باوکی لێی پرسی :

- یۆکۆ ڕێگای خۆت دۆزییەوە؟

یۆکۆ کڕنووشی برد و گوتی:

- تەنانەت زیاتریشم دۆزییەوە، بەفرم دۆزییەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

5

لەم بێشەڵانە پڕلە بەفرەدا
ئەگەر بمرم
منیش ئەبمە بوودایەکی بەفرین
(چاوسویی)

بەفر شیعرە ؛ شیعرێك کە سپێتییەکەی مرۆ سەرسام ئەکات. لەمانگی کانوونی دووەمدا بەفر سەتاسەری باکووری ژاپۆنی دەپۆشی، ئەو شوێنەی کە یۆکۆ لێی دەژیا، بەفر شیعری زستان بوو. لە سەرەتاکانی کانوونی دووەمی 1885 دا ، یۆکۆ هەرچەندە باوکی حەزی نەدەکرد ، بەڵام ئەو پیشەی خۆی وەکو شاعیرێك دەستپێکرد. ئەو تاقە ئامانجێکی هەبوو: پیاهەڵدان بە جوانیی بەفردا. ئەو رێگای خۆیو جوانیی ئەو رێگایەشی دۆزیبۆوە، تەنانەت بۆ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ساتێکیش چی‌یە لە سیحراویبوونی بەفر ڕزگاری نەدەبوو.

هەموو بەرەبەیانییەکی ئەو ڕۆژانەی بەفر دەباری ، یۆکۆ ملی ڕێی ئەگرت و ، ماڵەوەی جێدەهێشت و بەرەو کەژوکێوەکان

ئەکەوتە ڕێ. بۆ نووسینی شیعرەکانی هەمیشە رووی لەو شوێنەی خۆی ئەکرد و لە ژێر درەختێکدا بەچوارمشقی لێی دادەنیشت و بە درێژایی چەندەها سەعات لەو حاڵەتەیدا دەمایەوە و لەو بێدەنگییەدا بیری لە جوانترین حەڤدەحونجەیی دونیا ئەکردەوە. پاشان هەرکە هەستی بەوە ئەکرد شیعرەکەی خۆی دۆزیوەتەوە، لەسەر لەوحە ئاوریشمینەکە ئەینووسی.

هەر ڕۆژەو شیعرێکی نوێ ، پێشبینی‌یەکی نوێ و لەوحێکی ئاوریشمینی نوێ. هەر ڕۆژەو دیمەنێکی جیا و پرشنگێکی تر ، بەڵام هەموو ئەمانە تا شەویش دادەهات هەر بریتی بوون لە هایکۆ و بەفر. ئینجا بۆ ڕێوڕەسمی چاخواردنەوە ئەگەڕایەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

6

منداڵە بێگەردەکان

یارییەکەیان ئەگرتە یەکتر و

هەڵبەزو دابەزیان ئەکرد

(تا یی چی)

ئێوارەیـەکیان یۆکـۆ نەگەڕایـەوە. مـانگ چـواردە بـوو. ئـەو بەڕادەیـەك شـتەکانی بـە ڕوونـی دەبینـی ، کـە بەلایەوە دەتگوت ڕۆژی نیوەڕۆیە. ڕەوە هەورێکی سـپی خەریکبوو ئاسمانی دائەپۆشـی. دەسـتەیەك جـەنگاوەر کە سپی ئەچوونەوە بەسەر پانتایی ئاسمانـدا زاڵدەبوو و ئـەو دەسـتەیە سـەر بـە سـوپای بـەفر بـوو. یۆکـۆ بـە بێـدەنگی لـەژێر تریفـەی مانگـدا دانیشـتبوو و لـە هەورەکانی دەڕوانی چۆن سـنوورەکان دەبـڕن هەربۆیـە تابەرەبەیان نەگەڕایەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لـه رێگـادا و لـه نێـو تـەڕایی رنگـزەردی هـەتاودا ، کیژۆڵەیـەکی دی کـە لـە کـانی یەکـە ئـاوی هەڵدەگۆزا.
هەر کە نوشتایەوە،
ملوانەی کراسەکەی کـەمێك کرایـەوەو سـنگێکی سـپیی وەك بەفر دەرکەوت.
کەمێك دواتر، یۆکۆ لە ژوورەکەی خۆیدا دەسـتێکی بـە نێوچـەوانی خۆیـدا هێنـا، کـە هێنـدەی فنجانێـك چـای کولاو داخ بوو.
لەکاتێکا دەرەوە سەهۆڵبەندان بوو، چاوی چووە خەو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

7

چەند سارد بوو

کاتێ گەڵا سپییەکەم

ئەخستە سەر لێوم

(سوزوکی)

بەفر پێنج تایبەتمەندیی هەیە:

سپی‌یە،

سروشت ئەبەستێ و دایدەپۆشێ،

بەردەوام لە گۆڕاندایە،

خلیسکە،

ئەتوێتەوە.

بەڵام باوکی یۆکۆ هەر لایەنە خراپەکانی بەفری لەبەرچاو بوو. بەبڕوای ئەو ، ئەم خولیا سەیرەی کوڕەکەی بۆ بەفر ، بەسەر بردنی وەرزی سەرمای بۆ ئەو یەکجار سەختتر ئەکرد.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

_ بەفر سپی‌یە؛ لەبەر ئەوەی دیار نی‌یەو شایانی بوون نی‌یە.

سروشت ئەبەستێ و دەیپۆشێ. هێند لەخۆباییە کە بوونەوەری زیندوو ئەکات بە پەیکەرێك سەهۆڵی بەستوو. بەردەوام لەگۆڕاندایە، کەواتە بەهایەکی نی‌یە.

خلیسکە و کێ حەز بەوە دەکا لەسەری بخلیسکێ؟

ئەبێ بە ئاو و _ ئەمە قەیناکا_ بەڵام کە تووایەوە ئێمەش لەگەڵ خۆیدا نوقم دەکا.

لەسەرێکی ترەوە، یۆکۆ پێنج تایبەتمەندیی جیاوازی لەبەر چاو بوو و هەریەکێك لەو تایبەتمەندییانە بۆ لایەنێك لە لایەنەکانی سروشتی هونەرمەندانەی ئەو سەرنجڕاکێش بوو.

سپی‌یە هەروەك شیعری پاك.

سروشت ئەبەستێ و دایدەپۆشێ، کەواتە هەر دیمەنێك ئەکا بە نەخشێك.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکو نووسینیش هەمیشە لەگۆڕاندایە، بۆیە بۆ بەرجەستەکردنی وشەی بەفر، هەزاران ڕێ هەیە.

خلیسکە، کەواتە لە سەما ئەچێت، لەنێو بەفریشدا هەمووما ئەبینە سەماکار و وەکو تەنافبازەکان هاوسەنگیی خۆمان ئەپارێزین.

ئەبێت بە ئاو، کەواتە لە ئاواز ئەچێت ، لە بەهاراندا جۆگەلەو ڕووبارەکان ئەگۆڕێ بۆ ئاوازی نۆتە سپی و ڕەوانەکان.

ڕاهیبەکە پرسیی: کەواتە بەلای تۆوە بەفر بریتی‌یە لەم شتانە؟

وەڵامەکەی بیست کە:

_ ....زیاتر لەمانەش!

ئەو شەوە، باوکی یۆکۆ لەوە تێگەیشت کە بەتەنها هایکۆ بۆ پڕکردنەوەی چاوەکانی کوڕەکەی بەجوانیی بەفر بەس نی‌یە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

8

یۆکۆ عاشقی هونەری هایکۆ و بەفر و ژمارە حەوت بوو.

حەوت ژمارەیەکی سیحراوییە؛ هەم هاوسەنگیی چوارگۆشەی هەیەو هەم هەڵپەسێرراویی سێگۆشە.

یۆکۆ لە تەمەنی حەڤدەساڵییەوە پیشەکەی خۆی وەکو شاعیرێك دەستپێکرد و کۆمەڵێك شیعری بە حەڤدە حونجە نووسی، حەوت پشیلەی هەبوو و بەڵێنی بە باوکیشی دابوو کە هەر زستانێك، تەنها حەفتاوحەفت هایکۆ بنووسێت.

باقیی رۆژەکانی دیکەی ساڵ لەماڵەوە ئەمایەوەو بەفری لەبیردەبردەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

9

سەرلەبەیانی رۆژێکی بەهار، لەکاتی خۆرکەوتندا، شاعیرێکی بەناوبانگی دەرباری می جی، هات تا گوێ لە شیعرەکانی یۆکۆ بگرێت. چوو بۆ ئەو دێیەی کە یۆکۆی تیا نیشتەجێ بوو و پەیامێکی بۆ باوکی یۆکۆ نارد. راهیبەکە بە شەوقەوە لە پەرستگاکەوە کە هەر لەو نزیکانە بوو بەرەو دێ گەڕایەوە و بە رێزەوە بەخێرهاتنی شاعیرە بەناوبانگەکەی دەرباری کرد. چای بۆ دانا و وتی: ئەمشەو کوڕەکەم بۆ دواجار لەمسالّدا لە کەژوکێوەکان دێتە خوارێ. ئەمڕۆ رۆژی حەفتاوحەوتەمین هایکۆیەتی بینووسێت. ئەگەر حەزدەکەیت، دەتوانم گەنجینەی شیعرەکانی بەتۆ پیشان بدەم.

شاعیرەکە بۆنی چایە خۆشە دلّڕفێنەکەی ئەکرد و شادمان بوو و ئەوکاتەی وەبیر دەهاتەوە کە بۆ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یەکەمین جار لە ڕێی مامۆستایەکی شاعیرەوە پەی بە بەهرەی براو بردیان بۆ لای ئیمپراتۆر کاتێ ئەو دێڕە شیعرانەی لەو سەردەمەدا خوێندبوویەوە، کەوتەوە یادی، زەردەخەنەك کەوتە سەرلێوانی. ئەو شیعرەی کە ئیمپراتۆر پەسەندی کرد. پاشان قومێکی لە چایەکە دا و وتی:

-ئادەی ئەو بەیتە سەرسوڕهێنەرانەم پیشان بدە.

راهیبەکە ئەوی برد بۆ ژوورێك کە دیوارەکانی بە چەندەها لەوحی ئاوریشم داپۆشرابوون. لەوێ ئەو ڕووبەڕووی دیمەنێك بۆوە کە لە جوانیدا، هەناسەی مرۆڤی سوارئەکرد.

-مامۆستا، ئەمانە ئەو هایکۆیانەن کە کوڕەکەم نووسیونی. شاعیرەکە بە سەنگینیەوە چووە پێشەوە و هەر هەموو ئەو حەفتاوشەش پارچە شیعرە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفرینانــەی خوێنــدەوە کــە یۆکۆئاکیتــا لــەو وەرزەدا نووسیبوونی.

کە لە خوێندنەوەیان بۆوە، راهیبەکە سەرنجی دا هۆن هۆن فرمێسك لە چاوانی شاعیرەکەوە دێنە خوارێ.

-سەیروسەمەرەن! بە ڕاستی کوڕەکەت شاعیرە. کە من مردم رەنگە ئیمپراتۆر ئەو لە جێی من دابنێت.

بـاوکی یۆکـۆ بەوپـەڕی شـادمانییەوە خـۆی فڕێدایـە بەرپێی شاعیرەکە. شاعیرەکە لەسەری رۆیشت و وتی:

-لەگەڵ ئەمانەشدا ئەبێ دان بەوەدا بنـێم کـە دوو شت هەن شپرزەم ئەکەن.

راهیبەکە سەری هەڵبڕیو بە پەشۆکاوییەوە پرسیی:

-بۆ؟ ئایا لە سەردەمی باشوی گەورەوە تا ئێستا ئەمانە جوانترین هایکۆنین نووسرابن؟

دیـارە ئەمـە لەبوارەکـەی خۆیـدا کـارێکی بـێ هاوتایـە. بێشك سەرچاوەی ئەم وشانە جوانو پاکە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەریەك لەمانە زرنگانەوەی تایبەتیی خۆی هەیە، بەڵام بێڕەنگن. شیعرەکانی کوڕەکەت بە ڕادەیەکی نائومێدکەرانە سپین. بە ئاستەم ئەبینرێن. ئەگەر کوڕەکەت دەیەوێ شیعرەکانی پێشکەش بە ئیمپراتۆر بکات، سەرەتا ئەبێ فێری ئەوە بێت چۆن رەنگیان بداتێ.

-بەڵام بیرت نەچێ ئەو هێشتا زۆر گەنجە و تەمەنی حەڤدە ساڵە. بێگومان دواتر فێرئەبێت. ئەی چیی تر؟

شاعیرەکە داوای پیاڵەیەکی دیکەی چای کرد و لە بەردالانەکەدا دانیشت و چاوی بڕییە کێوەکان کە سرووەی بەهار لێی ئەدان. پاشان قومێکی دیکەی لە چاکە دا و پرسیی:

-بۆچی بەفر؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

10

کاتێ یۆکۆ لە کێوەکان گەڕایەوە و زانیی کە غەریبەیەك شیعرەکانی خوێندۆتەوە و لەوەش خراپتر، شیعرەکانی پەسەند کردوون، هەڵچوو و وتی:
-ئەمانە بە تەنها مەشقن و هیچی تر، من هێشتا سەرقاڵی فێربوونی هونەرەکەمم.
باوکی وتی:
-بەڵام ئەوان تۆیان بۆ دەربار بانگ کردووە، ئەمە شانازییە بۆ ئێمە، شانازییەکی گەورە!
-نە باوکە، ئەمە شانازی نییە، سووکایەتییە.
کاتێکیش یۆکۆ قسەی شاعیرەکەی دەرباری بیست، زیاتر هەڵچوو و وتی:
-ئەو چی لە نیگارکێشی و ڕەنگ دەزانێ؟ دەیان هەزار ڕێگا هەیە بۆ نیگارکێشان و، دەیان هەزار شێوازیش بۆ شیعرگوتن. بەڵام بەلای منەوە هەموو ئەو ڕێگایانە لە بەفر ئەچن. من کاتێك ئەچم بۆ لای ئیمپراتۆر کە دە هەزار حونجەم شیعر گوتبێت. ڕێك دە هەزار حونجە لە سپێتییەکی سەرسامکەر، نەیەك حونجە کەمتر.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-بەڵام دە هەزار حونجە نزیکەی پێنج سەد و نەوەد هایکۆ ئەکات بەلەبەرچاوگرتنی ئەو حەفتاو حەوت شیعرەی ساڵانەی ئەینووسیت، ئەوا حەوت ساڵ ئەخایەنێت!
-کەواتە بەم حیسابە من نزیکەی حەوت ساڵی دیکە ئەچم بۆ دەربار.
ئەمە دواجار بوو کە ئەوان سەبارەت بە شاعیرەکەی دەربار لەگەڵ یەکدا بدوێن.
بەهاری ئەو ساڵە، یۆکۆ بەڵێنەکەی خۆی بردە سەر و تەنانەت یەك بەیت شیعری نەنووسی. بەڵکو تەنها بۆنی عەتری دڵڕفێنی چرۆ گێلاسەکانی ناو باخە سەوزەکەوە خۆی کرد.
لە هاویندا، کە مانگ لە سەروو کێوەکانەوە هەڵدەهات، بۆنی شیلەی رووەکەکانی جەنگەڵی هەڵدەمژی.
لە رۆژانی سەرەتای وەرزی باراندا، قارچکێکی زەردی دۆزییەوە کە بەسەر قەوزەکانی قەراغ رووبارەکەوە روابوو.
ئەو ساڵە، ساڵێکی هێمن و بەبۆنو بەرامە بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

11

ئای چەند گەرمە

پێستی ژن

ئەو پێستەی کە دایئەپۆشن!

(سوت جو)

دووەمین زستانی شاعیرەکە لەگەڵ سپێتییەکی سەرسامکەردا هاوکات بوو. بەفرێکی ئێجگار زۆر باری.

شەوێك لە شەوانی زستان، کیژۆڵەی لای کانییەکە، تامی خۆشی عیشقی پێبەخشی. پێستی هێندەی تویخی هەلووژە تەڕ و تازە و ناسك بوو. یۆکۆ لەگەڵیدا میهرەبان بوو و بەم جۆرە تا بەیانی لەگەڵ یەکدا خەوتن.

یۆکۆ لە زستانی ئەو ساڵەدا، حەفتا و حەوت هایکۆی نووسی، یەك لە یەك سپیتر و جوانتر.

دوا دێڕەکانی ئەمانە بوون:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفری پاكیزە

گوزەرێك لە بێدەنگی و

جوانی

خرچە خرچی بەفر

لەژێر پێما..

زیكزیكەیەكی زستانی

هایكۆیەك؛ شتێك كە هاوتای روونی یە، بزۆز، ئاشنا، لەگەڵ ناسكییەكی سروشتیدا.

لەوانەیە لای خەڵكانێك، هایكۆ پەیامێكی ئەوتۆی لەگەڵ خۆیدا پێنەبێت. بەڵام هایكۆكان بۆ رۆحی شاعیر كۆمەڵێك رێگان كە بەرەو لای خودا دەچن، بەرەو نووری سپیی فریشتەكان.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

12

له رۆژانی سەرەتای وەرزی بـەهاردا خۆرەتـاو گەڕایـەوە و لەگەڵیشیدا شـاعیرەکەی دەربـار. وەڵێ ئـەمجارە تـەنیا بـوو. ئـافرەتێکی لاوی لەگەڵـدا بـوو کـە جوانییەکـەی سەرسامکەر بوو و پێستی بێرەنگ بوو. باوکی یۆکۆ بە گەرمی پێشوازیی لێکـردن و چایەکی نـایـابی دانـێ. لـە هەیوانی دەرەوەی خانووەکە و لەژێر ئـەو گوڵانـەی کـە بە قەراغی دیوارەکەدا شۆڕببوونەوە، دانیشتن.

لــە کاتێکــا مامۆســتاکە و ژنــە لاوەکــە خــەریکی چاخواردنەوە بوون، باوکی یۆکۆ رووی تێکردن و وتی:

-کوڕەکەم خۆی بە شایانی ئەو شانازییە نازانێت. ئـەو دەڵێـت حـەوت سـاڵێ کـاتی پێویسـتە تـا هونەرەکـەی بەرکەماڵ بێت. ئـا ئەوکاتـەش بـە خـۆی رەوا نابینێـت بێتــە حــزووری ئیمپراتــۆر. زســتانی رابــردوو دووەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زستانی شاعیریی بوو، بەم پێیە ناچارین پێنج ساڵی دی چاوەڕێ بین.

شاعیرە بەسالآچووەکە بەرلەوەی وەڵامێك ئامادە بکات، بۆ ماوەیەك چاوی بڕییە کەناری ڕووبارەکە.

-پێنج ساڵ ماوەیەکی زۆرە. دڵنیا نیم لەوەی ئیمپراتۆر ئەوەندە چاوەڕێ بکات. کوڕەکەتان کەی دەگەڕێتەوە؟

-شەو.

-چاوەڕێی دەکەین.

کاتێ یۆکۆ لە کێوەکان گەڕایەوە، دوو میوانی لە ژوورەکەی خۆیدا بینی. یەکسەر کەوتە ژێر کاریگەریی جوانیی دڵڕفێنی ئافرەتەکەوە، هەرچەند ڕوخساری مامۆستاکە وای پیشان ئەدا کە دەربەست نایەت.

شاعیری دەبار ڕوویکردە یۆکۆ و وتی:

-من دوو پرسیارم هەیە لە تۆ.

-گوێ قوڵاخم مامۆستا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-بۆچی حەوت ساڵ؟

-لەبەرئەوەی حەوت ژمارەیەکی سیحراوییە.

یۆکۆ سەرنجی ئەو زەردەخەنەیەی دا کە کەوتە سەرلێوی ئافرەتە لاوەکە، ئەو لێوانەی کەتەڕیی ئەو میوەیەی دەخستەوە بیری کە بۆئەوەی گازی لێنەگیرێ. توند بەرهەڵستیی دەکرد.

مامۆستاکە بەردەوام بوو:

-ئەی بۆچی بەفر؟

-لەبەرئەوەی بەفر و شیعر و جواننووسی و نیگارکێشان و سەما و مۆسیقا، هەموو ئەمانە لەیەك کاتدا دروست دەبن.

پیاوە بەساڵاچووەکە زیاتر لە یۆکۆ نزیکبۆوە و لێی پرسی:

-کەواتە بەفر لای تۆ شتێکی لەم بابەتانەیە؟

-لەوانەیە زیاتریش بێت.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-تــۆ شــاعیریت؛ ئەمــە راســتە! بــەڵام دەربــارەی هونەرەکانی دیکە چی ئەزانیت؟ ئایا شتێك دەربارەی سەما؟ یان نیگارکێشان؟ جواننووسی یان ئاوازدانان ئەزانیت؟

یۆکۆ نەیدەزانی چی بڵێت. هەستی ئەکرد خەریکە دەموچاوی وردە وردە سوورهەڵدەگەڕێت.

-من شاعیرم، شیعر ئەڵێم، ئەمە تاقە هونەرێکە کە بەلای منەوە گرنگە.

-ئاخر هەڵەکەی تۆ ئالێرەدایە. لەبەرئەوەی شیعریش وەکو نیگارکێشان و مۆسیقا و جواننووسی، رۆحە. شیعر تابلۆیەکە سەما و مۆسیقا و نووسینی جوان لەخۆ دەگرێت. ئەگەر ئەتەوێ لە شیعردا ببیت بە مامۆستا، پێویستە توانای هونەرمەندێکی تەواوت هەبێت. شیعرەکانی تۆ تاڕادەیەکی زۆر سەیر جوانن، مەوجدار و بە ئاوازن. بەڵام وەکو بەفر سپین. یۆکۆ تۆ نیگارکێشێکی کارامە نیت. شیعرەکانت بێڕەنگن.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئـەو بێڕەنگییـەش وایـان لێـدەکات نەکەونـە بەرچاوی دونیا.

پیرەمێردەکە ئازاری ئەدا، بـەڵام کیژۆڵەکـە جوان بـوو، زۆر جوان! یۆکۆ وتی:

-زۆرباشە مامۆستا، بە قسەی تۆ ئەکەم.

-لـە باشـووری ژاپـۆن کابرایـەك هەیـە کـە هـەموو هونـەرەکانی تیـا کۆبووەتـەوە. شـیعر ئـەڵێت و ئـاواز دادەنێت، بەڵام بـەر لـە هـەموو ئەمانـە نیگارکێشیشـە. ناوی سوزوکی یە. ئەو مامۆستای من بوو. بـڕۆ بـۆ لای ئەو، هەرچیەکت بوێت فێرت ئەکات.

کیژۆڵەکـە یـەك وشـەی لـە دەم نەهاتـە دەرەوە. تـەنها چـاوی بڕیبـووە یۆکـۆ و لـە کاتێکـا قـومی لـە چـایە گەرمەکە ئەدا بە زەردەخەنەوە نیگای ئەکرد.

شاعیرە دەربارییەکە گوتی:

-لەحزەیـەك چییە دوامەکەوە. لەبەرئـەوەی سـوزوکی تەمەنی زۆرە و خۆری تەمەنی روو لە ئاوابوونە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یۆکۆ سەری دانەواند و وتی:

-بە سەرچاو مامۆستا! من ئەچم بۆ لای سوزوکی.

سبەینێ ئەکەومە ڕێ.

پاشان گەڕایەوە و ناشیانە سەرێکی بۆ ئافرەتە لاوەکە دانەواند. کیژۆڵەکە بە گاڵتەپێکردنەوە پلارێکی تێگرت کە لە هەوادا مایەوە. یۆکۆ لە یەك کاتدا دوو هەستی دژبەیەك لە ناخیدا مەوجی ئەدا، خۆشەویستی و رق.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

13

ئەو شەوە، یۆکۆ لەگەڵ کیژۆڵەی کانییەکەدا نوقمی دڵداری بوون. لەنێو بەفردا و لەژێر چلوورەی کریستاڵئاسای دارگێلاسەکاندا پێکەوە خەوتن و تا سەحەر حەوت جار لە چێژی یەکتر بەرخوردار بوون، جار لە دوای جاریش بە جۆش و خرۆشێکی زیاترەوە.

بۆ رۆژی دوایی، بەیانی زوو یۆکۆ خواحافیزیی لە خێزانەکەیان کرد و دێکەی خۆیانی جێهێشت و بەرەو باشوور ملی رێی گرتەبەر. لە دڵی خۆیدا ئەم سەفەرەی بە سەفەرێك لە قەڵەم ئەدا بەرەو خۆر. ساماڵی جیهان و پرشنگی لە دەوری بوون. بە دەم تەیکردنی رێوە هەستی بە شادییەکی پاك دەکرد. ئەو ئازاد و بەختەوەر بوو و، هەموو توێشووی رێگاکەشی بریتی بوو لە باوەڕی بە عیشق و شیعر. لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، یۆکۆ کە بە خۆشەویستیی بەفر گەورە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ببوو و هیچ لێی نەدەسڵەمیەوە، ئەوەندەی نەمابوو گیانی بە دڵبەرەکەی بسپێرێت.

یۆکۆ وەختێ لە کێوەکان پەڕییەوە، تووشی بوو بە تووشی زریانێکی سامناکەوە و ڕێی لێ ون بوو. خۆی دایە دەست هێزەکانی سروشت. لە کەناری مەرگدا، لەژێر گاشەبەردێکدا گیرسایەوە کە تا رادەیەکی زۆر دەیتوانی لە زریانەکە بیپارێزێت و لە مەرگی راستەقینەی دەست سەرما و برسێتی و تینوێتی رزگاری بکات و لە ترۆپکی نائومێدیدا بە زیندوویتی بمێنێتەوە.

ئەو بە زیندوویی مایەوە تا شەو ئەو دیمەنە ببینێت کە دیوەکەی تری واقیعی پیشان دا، جوانترین شتێك کە تا ئەوکاتە دیبووی، وێنەیەك کە هەرگیز لە بیری نەچۆوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

15

ئەوەی بینیی ژنێك بوو. لە کاتێکا ئەو خۆی لەژێر گاشەبەردەکەدا مات دابوو، ژنەکە لەبەردەمیدا بوو و لە خەون دەچوو. ژنێکی ئەورووپایی، لاو، رووت و سپی روخسار، لەناو بەفرەکەدا خەوتبوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

16

لـه راسـتيدا ئـەو نەخـەوتبوو، بـەڵكو مردبـوو و تابووتەكەشی وەك شووشـە ناسك بـوو. يۆكۆ يەكسـەر كەوتـە داوی عیشـقی ئـەم غەریبـە رووجوانـەوە. نەتـدەگوت لای پەیكـەرێكی بێرۆحـەوە دانیشـتووە. لەبەرئـەوەی ئـەو لـە لاشـەیەك نەدەچـوو، بـەڵكو لـە بوونەوەرێكی زیندووی سەرسوڕهێن دەچوو.

وردە وردە لـە زەینیـدا پرسـیار دوای پرسـیار دروسـت ئـەبوو: لێـرەدا و بـەم رووتییـە لـەژێر بـەفردا چـیی ئەكرد؟ خەڵكی كوێ بووە؟ لە كەیەوە لێرەدا بووە؟ تـۆ بڵێی بە ڕاستی بوونی هەبووبێت؟ ژنـە لاوەكـە لـە نێـو داوی سـەهۆڵەكەدا لـە خـەیاڵێكی نامـاددی ئەچـوو: پرچەكانی، ئاڵتوونیـەكی كاڵ، چاوی شـین و بەسـتوو، روخساریشی سپی وەك بەفر.

يۆكۆ كپ و بێـدەنگ لێـی دەڕوانـی و دەتگوت جوانیی ژنەكە ئەوی لە جێی خۆیدا جام كردووە.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

17

یۆکۆ تا ماوەیەك وایدەزانی خەون دەبینێت. وایدەزانی وێنەی ئەو ژنە لاوە زادەی خەیالاتی خۆیەتی. بەڵام ئەوەی دەیبینی

خەیاڵ نەبوو. هەر بە ڕاستی ژنەکە لەبەردەمیدا بوو و یۆکۆ گرفتاری عیشقی ببوو.

یۆکۆ بە درێژایی ئەو شەوە چاوی بڕیبووە ئەو و چاوانی خۆی لە وێنەی خانمی بەفرین تێرکرد و، دەتگوت قەت لە تەماشای تێر و ماندوو نابێت، تەنانەت بۆ ساتێکیش.

ئەو شەوە سەرباری سەرما و، بێ ئەوەی جووڵەی بۆ بکات، لە جێی خۆیدا مایەوە و چاوی بڕیبووە ئەو جوانییە بێهاوتایە.

ئەو شەوە، بە لایەوە زەمەن وەستابوو. هەر بە ڕاستی ئەم ژنە کێ بووە و بۆچی لێرە بووە؟ لەم بارەیەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هیچی نەدەزانی. بەڵام لە یەك شت دڵنیابوو، ئەویش ئەوە بوو کە ئەم پیر دەبێت و دنیا جێدێڵێت. بەڵام ئەم روخسارە جوانە خەوتووەی ناو ئەم بەفرە، هەرگیز پیرنابێت و تەنانەت دوای مەرگیشی و تا ئەبەد خۆشەویستیی بۆ ئەم ژنە لەوێدا دەمێنێتەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

18-

لەگەڵ یەکەم پرشنگی بەیانـدا، یۆکـۆ وەکـو نیشـانە خاچێکی لەسەر ئارامگای ژنەکە چەقاند. پاشان ملی ڕێگـای گرتەوەبـەر. ئـەو چیتر نەیـدەتوانی ئـەوەی لەبیربچێتەوە کە بینیویەتی. بە درێـژایی ڕێگاکـە، وێنەی خەیاڵیی ژنە لاوەکە لێی نەدەبۆوە و لەگەڵیـدا بوو.

عەسری ئەو ڕۆژە چووە نێو دێیەکی بنار ئەو شـاخە. هێندە ماندوو بوو، لە مەیدانی دێکەدا و لای کانییەکی بەستووەوە لە هۆش خۆی چوو. لەنێو خەڵکی دێکەدا، جووتیـارێکی بەساڵاچـوو فنجانێـك سـاکیی بـۆ هێنـا. یۆکـۆ چـاوی کـردەوە و سـەیرێکی کابراکـەی کـرد و قـومێکی لـە فنجانەکـە دا و هەناسـەیەکی قـووڵی هەڵکێشا و لە پیرەمێردەکەی پرسی:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-ئـــەو ژنـــە کێیـــە؟ دیســـانەوە لـــەناو بازووەکـــانی پیرەمێردەکەدا لە هۆش خۆی چووەوە.

حـەوت رۆژی خایانـد تـا یۆکـۆ هێـزی هاتـەوە بـەر و توانیی درێژە بە سەفەرەکەی بـدات. بـە درێـژایی ئـەو حەوت رۆژەش، یۆکۆ چەندەها جار لە خەونیدا وێنەی ئـــەوە خانمـــە بەفرینـــەی ئـــەبینی. ســـەرەنجام لـــە خەوەکەی بێداربۆوە و سوپاسـی ئـەو جووتیـارە پـیرەی کـرد کـە بـە درێـژایی ئـەو ماوەیـە چاودێریی کـردو جـارێکی دی کەوتـــەوە رێ و چـــیتر لای کـــەس باســـی ئەوەی نەکرد کە بینیبووی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

20

بــەمجۆرە سەرتاســەری ژاپــۆن گــەڕا، تــا بەیانییــەك گەیشتە بـەردەرگای مـاڵی سـوزوکی. خزمـەتکارێك کـە ناوی هوروشی بوو دەرگاکـەی لێکـردەوە: پیرەمێردێکی دەم بە خەنـدەی میهرەبـان بـوو، کـە ڕوومەتـەکانی بـە قووڵا چووبوون و قژی خۆڵەمێشی بوو.

یۆکۆ وتی:

-شاعیرێك لە دەرباری میجی منی بۆ ئێـرە نـاردووە تـا لای مامۆســتا ســوزوکی فێــری هونــەری بــەکاربردنی ڕەنگەکان بم.

خزمەتکارەکــە چــووە پەنایەکــەوە و یۆکــۆ چــووە ژوورێکـی کـپ و خامۆشـەوە و بـە چوارمشقی لەسـەر حەسـیرێك دانیشـت. بـاخێکی سـەوز بەرامبـەری بـوو. پیاڵەیەك چای گەرمیان بۆ هێنا.

لە دەرەوەش، نزیك ڕووبارەکـە، باڵندەیـەکی خۆشـئاواز ئەیخوێند.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یۆکۆ وتی:

-من له ڕێگایەکی دوورەوە هاتووم، شاعیرم. یان ڕاستتر بیڵێم، شاعیری بەفرم. هاتووم لەسەر دەستی مامۆستا سوزوکی شت فێرببم.

هورۆشی سەرێکی ئەرێی ڕاوەشاند و وتی:

-ئەتەوێ بۆ ماوەی چەندێك لەسەردەستی مامۆستا شت فێربیت؟

-هەرچەندێك بێت. من ئەمەوێ ببم بە شاعیرێکی تەواو.

-تێدەگەم. بەڵام دەبێ ئەوە بزانیت کە مامۆستا بە ساڵاچووە و زۆر زوو ماندوو ئەبێت. هەمووی چەند ڕۆژێکی لە تەمەندا ماوە. هەربۆیە بە تەنها قوتابیی هەڵبژاردە وەردەگرێت، ئەوەش ڕۆژی دووجار: بەیانیان و ئێواران.

-شتێکی ئاساییە. ئەگەر منیش شایانی ئەوە نەبووم ببم بە قوتابیی ئەو، ئەوا یەکسەر ئێرە جێدێڵم.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-مامۆستا سوزوکی توانایی ئێوە هەڵدەسەنگێنێت. هەر ئێستاش دێت بۆ ئێرە.

هوروشی دەستی بۆ پیاوێك راكێشا كە بە خاترجەمییەوە لە باخەكەدا هەنگاوی دەنا. یۆكۆ گەڕایە دواوە تا مامۆستا ببینێت. پیرەمێردێكی بینی كە ریشێكی سپی و درێژی هەبوو و بە ئارامی بەڕێدا دەڕۆیشت و زۆر بە وردی هەنگاوی دەنا، دەتگوت بەسەر تەنافدا دەڕوات. ئەم پیاوە زەردەخەنەیەكی شاد لەسەر لێوی بوو و چاوانی نووقابوون.

-ئەمە مامۆستای رەنگەكانە؟!

-بەڵێ، خۆیەتی، نیگاركێشی گەورە، سوزوكی.

-بەڵام ئەو.. چاوی..

-راستە، مامۆستاكەی من نابینایە.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چۆن نابینایەك ئەتوانێ ئەو فێری هونەری رەنگەكان بكات؟ ئەو شاعیرە دەربارییە، لەو بنی دنیایەوە ئەمی ناردووە بۆ لای كەسێك فێری هونەری بەكارهێنانی رەنگەكانی بكات كە خۆی ناتوانێ رەنگەكان ببینێت! یۆكۆ وا بە خەیاڵیدا هات بێ سێ و دوو بگەڕێتەوە كن كەژوكێوە ئازیزەكەی خۆی، بەڵام هوروشی نەیهێشت.

-سەبركە! وازوو جێمان مەهێڵە. راستە سوزوكی چیدی ناتوانێ وەكو جاران بە روونی رەنگەكان ببینێت، بەڵام ئەو بە پاڵپشتی رۆحی ئەتوانێ شتگەلێك ببینێت كە تۆ ناتوانیت بە چاو بیانبینیت، ئێستاش وەرە با ئەوت پێ بناسێنم.

-بەڵام ئاخر نابینایەك چۆن ئەتوانێ رەنگەكان فێری من بكات؟

-بە هەمان رادەی كە ئەو ئەتوانێ دەربارەی ژنان شتت فێربكات! گەرچی ساڵانێكە لەگەڵ هیچ ژنێكیشدا نەبووە. سەیری رواڵەتی شتەكان مەكە، لەبەرئەوەی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوە گومڕات ئەکات. هوروشی بەبێ ئەوەی بە وردی ئەوی پێ بناسێنێت، بەرەو لای مامۆستا راپێچی کرد.

سوزوکی وتی:
-باشە، تۆ کێیت و چیت لە من دەوێت؟
-من یۆکۆم، شاعیری بەفرم. شیعرەکانم جوانن، بەڵام بە داخەوە زۆر سپین. مامۆستا! فێری نیگارکێشان و رەنگەکانم بکە. سوزوکی زەردەخەنەیەك لەسەر لێوی نەخش بوو و پرسیی:
-زۆر چاکە، تۆش دەتوانیت سەبارەت بە بەفر شت فێری من بکەیت.

22

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەڕاستی شێوازی وانەوتنەوەی مامۆستا، شێوازێکی تایبەت بوو بە تاکەکەس. ڕۆژی یەکەم، کاتێك هێشتا ڕووبارەکە لە ڕۆشنایی بەیاندا نوقم ببوو، سوزوکی داوای لە یۆکۆ کرد چاوی بنووقێنێت و ڕەنگ بهێنێتە بەرچاوی خۆی.

-ڕەنگ شتێك نییە لە ئێمە جیابێت، ڕەنگ لەناو ناخماندایە. بە تەنها ڕووناکی لە دەرەوەی ئێمەدایە. پێم بڵێ چی دەبینیت؟

-هیچ! بە چاوی نووقاوەوە هەر ڕەشایی دەبینم، ئەی ئێوە چی دەبینن؟

-من ئێستاش ئەتوانم ڕەنگی شینی بۆقەکان و زەردیی ئاسمان ببینم. ئێستا پێم بڵێ کاممان نابیناترین؟

یۆکۆ ویستی بڵێت نە ئاسمان زەردە و نە بۆقەکانیش شینن، بەڵام دانی بەخۆیدا گرت. لەوانەیە ئەم پیرەمێردە شێت بووبێت. لەوانەیە ئەقڵی لەدەست

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دابێـت. هەرچـۆنێك بێـت، یۆكـۆ مشـتومڕی لەگەڵـدا نەكرد.

-مامۆستا، ئێستا ئەتوانم ببینم.

-چی ئەبینیت؟

-ڕەنگی سووری درەختەكان..

-دەبەنگ مەبە. شتی وا نابێت. ئێرە درەختی لێ نییە.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرلەبەیانیی رۆژی دووەم، مامۆستا داوای لە یۆکۆ کرد چاوی بنووقێنێت. پاشان وتی:

-رووناکی لەناو ناخی ئێمەدایە، بە تەنها رەنگ لە دەرەوەماندایە. چاوت بنووقێنە و پێم بڵێ چی ئەبینیت؟

-مامۆستا، رووناکیی سپیی بەفر ئەبینم.

ئەوەی گوت و زەردەخەنەیەك کەوتە سەر لێوی. ئەو رۆژە رۆژێکی جوانی بەهار بوو. خۆر لە سندانێکی سوور ئەچوو.

-راستە. زستانی رابردوو لێرەدا بەفر باری. تۆ بینینت دەستپێکرد.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەم جۆرە مامۆستا یۆکۆی بە قوتابیی خۆی قبووڵ کرد و هوروشیی خزمەتکاریش بوو بە هاوڕێی.
شەوێکیان یۆکۆ لە هوروشیی پرسی:
-مامۆستا کێیە؟ ئایا بە ڕاستی ئەو هەموو شتێك دەربارەی هونەر ئەزانێت؟
-سوزوکی گەورەترین هونەرمەندە لە سەرتاسەری ژاپۆندا. ئەو هەموو شتێك دەربارەی نیگارکێشان و شیعر و جواننووسی و سەما ئەزانێت. بەڵام لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا ئەو ئەگەر عاشقی ژنێك نەبووایە، هونەرەکەی ئاوەها نەدەگەیشتە لووتکە.
-ژنێك؟
-بەڵێ، ژنێك. لەبەرئەوەی لەنێو تەواوی هونەرەکاندا خۆشەویستی قورسترینیانە و شیعرگوتن و سەما و ئاوازدانان و نیگارکێشان، هەموو ئەمانە لە خۆشەویستی دەچن. خۆشەویستی لە ڕۆیشتن ئەچێت بەسەر تەنافدا و لە بەرزاییەکی زۆردا. سەختترین شت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوەیە بەرە و پێشەوە بڕۆیت و نەکەویت. ئەمەش هەمان ئەو شتەیە کە بەسەر سوزوکیدا هات. ئەو دواجار کەوت، لە پێناوی عیشقی ژنێکدا کەوت. بە تەنها هونەرەکەشی بوو ئەوی لە نائومێدی و مەرگ پاراست. ئەمە بەسەرهاتێکی دوور و درێژە و بڕواناکەم مەبەستتان بێت بیبیستن.

یۆکۆ بە تکاوە وتی:

-نە، تکایە بۆم باس بکەن.

-بەسەرهاتەکە ئەگەڕێتەوە بۆ سەروەختێك کە مامۆستا سامورایی بوو.

-سوزوکی؟ سامورایی بوو؟ تکات لێ ئەکەم بەردەوام بە. هوروشی قومێك ساکیی خواردەوە و لەسەر داوای کوڕە لاوەکە، بۆ یادەوەرییەکانی رابردوو گەڕایەوە.

-هەموو شتێك بە ئەفسوونێك دەستی پێکرد..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەشی دووەم

25

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەموو شتێك بە ئەفسوونێك دەستی پێکرد. رۆژێك لە رۆژانی زستانی ساڵی هەزار و هەشتسەد و... سوزوکی لە شەڕێك دەگەڕایەوە. ئەو دەمە بوو کە کەوتە داوی عیشقی ژنێکەوە، ژنێك جیاواز لەو ژنانەی کە پێشووتر بینیبوونی.

ئەو رۆژانە مامۆستا ساموراییی بوو، خزمەتی ئیمپراتۆری ئەکرد. لە شەڕێکی سەختدا بەشداریی کردبوو، شەڕێك کە بە سەرکەوتنێکی مەزن و چاوەڕوان نەکراو کۆتایی هات. بەسەرفرازییەوە دەگەڕایەوە، بریندار بوو بەڵام سەرکەوتوو بوو. لە ئەنجامی شمشێروەشاندنی دوژمنەوە زامێکی قووڵ کەوتبووە پشتی.

سوزوکی نەیدەتوانی ئەم رووداوە لەبیر خۆی بەرێتەوە: تامی خۆڵ و خوێن لە دەمیدا و، چەکدارانی دوژمن کە خۆیان ئەدا بەسەریدا و، ئەو روخسارە مۆن و گرژ و تووڕەیەی کە دەتگوت ئەیەوێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناوسکی ئەم بدڕێ و بە ناویدا گوزەر بکات. سوزوکی هەستی بە ساردیی دەمی تیغەکە ئەکرد لەسەر تەوێڵی و پاشان نەڕەیەك کە لە گرمەی هەور دەچوو، وەکو زرمەی تۆپخانەیەك هاتە گوێ و ئیدی هیچ، هیچ، مەگەر لاشەیەکی بێ سەر کە لوولی ئەخوارد و تلۆر ئەبۆوە بەرەو لای ئەم و قورسایی جەستە نیوەگیانەکەی، نووکی شمشێرەکەی تا قووڵایی شانی ئەو برد. دەتوت سامی گۆڕەپانی جەنگێکی نەناسراو بەسەریدا سەپا.

ئەو رۆژگارە بارودۆخەکان بەم جۆرە بوون. رۆژگاری جەنگاوەری و ئەنجامی شەڕیش یان مردن بوو، یان بریندار بوون.

ئیدی ئەم سامورایییە تەواوی تەمەنی نەیتوانی لەدەست یادەوەریی ئەو پیاوە بێ سەرە، ئەو ترسناکترین وێنەیە، رزگاری بێت.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سوزوکی لە حەژمەت ئەو زەبری شمشێرە لە هۆش خۆی چوو. لەنێو گۆڕەپانی جەنگدا کەوت و هەموو وایاندەزانی کوژراوە. تەواوی ئەو شەوەی لەژێر لاشەی بێگیانی کابرای بێسەردا بەسەر برد. سەرەنجام، بۆ بەیانیی رۆژی دوایی، کەسێك گوێی لە هاوار و ناڵەی بوو. کە لاشەکەیان لەسەری لادا، روخساری تۆقیوی سوزوکی دەرکەوت. بردیان و خستیانە ژێر چاودێرییەوە، بەڵام ئەم ساموراییە تا ماوەیەکی زۆر وڕێنەی ئەکرد. تەنانەت دوای ئەوە بە هەفتەیەکیش هێشتا هەر ئاسەواری ترس لە چاویدا دەبینرا.

ئیمپراتۆر سەردانی کرد و پیرۆزبایی لێکرد و سوزوکیش شانازیی بەووە کرد، گەرچی دیسانەوە ئەم شانازیکردنە لە چاو ئەوەدا کە بینیبووی، لەکەدار ئەینواند.

کاتێ سوزوکی هاتەوە سەرخۆی، بەرەو دێکەی خۆیان گەڕایەوە و وازی لە جەنگاوەری هێنا، نەك لەبەر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

برینەکـــەی -چـــونکە ئـــەو بـــە درێـــژایی تەمـــەنی جـــەنگاوەریی، شـــەش جـــار برینـــدار ببـــوو- بـــەڵکو لەبەرئـەوەی رقـی بەرامبـەر بـە جـەنگ لا پەیـدابوو. پاش بەسەربردنی تەمەنێك لـە جەنگاوەریـدا، هەسـتی دەكرد چیتر حەزی بە شەڕ و كوشتار نییە. بەم جۆرە وازی لـە سـوپا هێنـا و ڕێگـای ماڵـەوەی گرتەبـەر. لـەم كاتەدا بوو كە ئەو پەرجووە رووی دا.

لەشی ماندوو و سەرمابردە و ترس لێنیشتووی جەنـگ، كە هێنـدەی نـەمابوو پـەكی بكـەوێت، لـە نێوجەرگـەی تاریكی و بەدبەختیـدا هەسـتیكرد زۆر تەنیایـە و، لـەو ساتەدا كە دەبووایە لەتاو ماندوویێتی و لە برسـانا و لـە سەرمانا، سەدان جار بمردایە، لەوساتەدا بە زیندوویێتی مایەوە.

بـەڵێ، بـە زینـدوویێتی مایـەوە تـا ئـەو ڕۆژە ڕووەكـەی دیكـەی ڕاسـتی ببینێـت، دیمـەنێك كـە بێگومـان بـۆ

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سـڕینەوەی یـادەوەریی ئـەو ترسـەی لـە بینینـی پیـاوە بێسەرەکەوە سەرچاوەی گرتبوو،

ڕووبـەڕووی بـۆوە. سەرسـوڕهێنەرترین و جـوانترین شتێك کە تا ئـەو ڕۆژە دیبـووی، دیمـەنێك کـە هـەرگیز فەرامۆشی نەکرد.

26

ئـەوەی بینیشـی، ژنێـك بـوو، ژنێکـی لاو کـە بەسـەر تەنافێکـدا ئـەڕۆیی کـە کـەوتبووە ژوور ڕووبـارێکی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سیمینەوە. جووڵەکانی سەنگین و نەرم بوون، دەتگوت هێزێکی ئەفسووناوی بەرەو پێشەوەی دەبات. کاتێ شیشی هاوسەنگییەکەی بە دەستەوە بوو و لەسەر ئەو پەتە باریك و نەبینراوە وەستابوو، لەبەرچاوی ئەوانەدا کە تەماشایان دەکرد، وەك فریشتە ئەینواند.

سوزوکی کە کەوتبووە ژێر سیحری جوانیی ئەو ژنەوە، کەمێك لە رووبارەکە نزیکتر بۆوە. ئەوە یەکەم جاری بوو ژنێکی ئەورووپی ببینێت.

لەبەرچاوی ئەمدا وا پێدەچوو ئەو لە حاڵەتی فڕیندا بێت. شەیدایانە و بێئاگایانە نزیکتر بۆوە، تا ئەو جێیەی کە ژنەکە رێك بە ژوور سەریەوە بوو.

ئاپۆرەیەکی زۆر لە کەنار رووبارەکە کۆببوونەوە و نوقمی ئەم دیمەنە سەرسووڕهێنە ببوون.

سوزوکی لە پیرەمێردێك نزیکبۆوە و هەر بە دەم سەیرکردنی ئاسمانەوە لەوی پرسی:

-ئەم ژنە کێیە؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیرەمێردەکە بەبێ ئەوەی رووی تێبکات، بـە دەنگێکی لەرزۆکەوە وەڵامی دایەوە:

-ژنێکی تەنافبازە، گەرچی لە باڵندەیەك ئەچێت کە لە ئاسماندا کەوتبێتە داوەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

27

بەڵی ئەو تەنافبازێك بوو و بە درێژایی ژیانیشی دوای هێڵێك دەکەوت، هێڵێك کە بە شێوەیەکی راست و رێك لە بەردەمیدا کێشرابوو.

28

ئەو ژنە لە فەرەنساوە هاتبوو و ناوی بەفر بوو. بۆیە ئەم ناوەشیان لێنابوو، لەبەرئەوەی پێستی لەشی زۆر سپی بوو و چاوەکانی شینێکی بەفرئاسا و قژیشی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاڵتوونییەکی کاڵ بوو. هۆیەکی دیکەش ئەوە بوو کە ئەو وەکو کلووە بەفر لە ئاسماندا دەلەنگایەوە.
ئەمەش سەرەتای بەسەرهاتەکە بوو. رۆژێکیان کە هێشتا بەفر کیژۆڵەیەکی لاو بوو، سێرکێکی گەڕۆکی بینی و، ئەمەش بووە مایەی سەرسامکردنی. وایدەزانی خەون ئەبینێت، بە چاوی کراوەوە خەون دەبینێت.
هەر لەوێدا زانیی کە ئەوە ئەو رێوڕەسمەی ژیانە کە خوازیارێتی. بۆیە ئیتر بڕیاری دا ببێت بە تەنافباز.
ئیدی لەو کاتەوە تا دەهات بەرەو پێشەوە دەچوو و رۆژ بە ڕۆژیش تەنافەکەی بەرزتر دەکردەوە. سەرەنجام توانیی ببێتە ئافرەتێك لە یەکەمین ئافرەتە تەنافبازەکان.
بەم جۆرە پێی لەسەر تەناف دانا و ئیدی هەرگیز بۆ زەوی نەگەڕایەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

29

خۆشەویستی بۆ هاوسەنگی وای لە بەفر کرد تەنافبازی هەڵبژێرێت. لەو دەمەوە ڕێی ژیان لەبەردەمیدا والا بوو، وەك والابوونی پەتێکی لێکئالاو،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەتێکی لێکئالاوی پڕ پەنا و پێچی قەدەر و هەمواریی بوون. وردە وردە شارەزایی لە هونەرەکەی خۆیدا پەیدا کرد و، بەسەر مەترسیی بەردەوامی ڕۆیشتن بەسەر تەنافدا زاڵبوو.

هیچ کاتێکی هێندەی ئەو کاتە خۆش نەبوو کە بەسەر تەنافێکدا ئەڕۆیی کە هەزار پێ لە زەوییەوە بەرز بوو. سەیری پێشەوەی خۆی ئەکرد و بێ ئەوەی پێی بترازێ. ئیدی ئەوە چارەنووسی ئەو بوو؛ وردە وردە لە سەرتاسەری ژیاندا بەرەو پێشەوە بچێت.

30

بەفر بە نمایشەکانی خۆی سەرتاپای ئەورووپای هەژاندبوو. کە پێی نایە نۆزدە ساڵییەوە، چەندەها

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

فرسەخی لەسەر تەناف بڕیبوو و لەگەڵ هەر هەنگاوێکیشدا، ژیانی خۆی خستبووە مەترسییەوە.
تەنافەکەی لە بەینی هەردوو بورجەکەی کڵێسای نۆتەردامدا لە پاریس بەستبوو و بۆ ماوەی چەند کاژێرێك هاوسەنگیی خۆی پاراستبوو، بەسەر کڵێسای ئیزمیراڵداوە، لەنێو با و بەفر و بێدەنگیدا بە ئاسمانەوە مابۆوە.
لە هەموو شارە گەورەکانی ئەورووپادا نمایشی پێشکەش کردبوو و لەگەڵ یاساکانی هاوسەنگیدا کەوتبووە ململانێوە. ئەو تەنافبازێکی ئاسایی نەبوو، بەڵکو لە ئاسماندا بە جۆرێك بەرەو پێشەوە هەنگاوی دەنا کە دەتگوت هێزێکی سیحراوی لە دواوە پاڵی پێوە دەنێت.
کاتێکیش لە خوارەوە سەیری ئەوت ئەکرد لە ئاسماندا، بە بەژنی بەرز و ڕێکیەوە کە لە گرێکی سپی ئەچوو و، بە پرچی ئاڵتوونییەوە کە با گەمەی پێدەکرد، دەتگوت خواوەندی بەفرە. ڕاستیەکەشی ئەوە بوو کە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەلای ئەوەوە سەختترین شت پاراستنی هاوسەنگی یا زاڵبوون بەسەر ترسدا و یان تەنانەت ڕۆیشتن نەبوو بەسەر تەنافێکی بێ کۆتاییدا؛ بەڵکو هەموو ترسی ئەو لەوە بوو کە نەبادا لەو کاتانەدا کە لە ئاسماندا لارولەنجە ئەکات؛ ببێتە کلووە بەفرێك.

31

ناوبانگەکەی، ئەوی بەرەو هەموو دونیا راپێچ کرد. تەنانەت بەسەر تاڤگەکانی نیاگارا و رووباری کۆلۆرادۆشەوە، تەنافبازیی کرد.

پاشان بەبێ ئەوەی پێشتر بە ژاپۆن ئاشنا بێت، بەرەو ئەوێ سەفەری کرد. ئەمە یەکەمجار بوو کەسێکی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بیانی لە وڵاتی سامورایییەکاندا نمایشی خۆی پێشکەش بکات. ئیتر ئەوە بوو سامورایییەك ئەوی بینی و عاشقی بوو. لەبەرئەوەی ئەوەی ئەو بینیی لە یەك کاتدا هەم شیعر و هەم نیگارکێشان و جواننووسی و مۆسیقا و سەماش بوو. ئەو خودی بەفر بوو و، جیلوەی گشت جوانییەکانی هونەر بوو.

کاتێك ئەم ئافرەتە غەریبە روخسار قەشەنگە گەیشتە کەنارەکەی دیکەی رووبارەکە و سەرەنجام گەڕایەوە بۆ زەوی، سوزوکی خۆی پێنەگیرا و چوو بۆ سۆراخی و، توانیی لە نزیکەوە لە ڕوخساری ناسك و، دەم و لێوی رێك و خەتی برۆی وردبێتەوە. لەو ساتەوە دڵنیابوو لەوەی کە ئیدی ئەو روخسارەی لەبیرناچێتەوە. سوزوکی چاوی بڕییە چاوەکانی ئەو و ئەویش کەوتە تەماشای ئەم. پێویستی بە قسەنەدەکرد. ئەو زەردەخەنەیەکی بۆ ئەم کرد و ئیدی سوزوکی بەو زەردەخەنەیە دڵ و دینی لەدەست دا. سوزوکی کەوتە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەر ئەژنۆ، شمشێرەکەی خستە سەر ئەژنۆکانی و وتی:

-تۆ ئەو کەسەیت کە من چاوەڕێم ئەکرد.

32

گەرچی بەفر چاوەڕێی کەسی نەدەکرد، بەڵام ڕەفتارەکەی سوزوکی هێند جوان بوو کە بە قووڵی ئەوی خستە ژێر کاریگەریی خۆیەوە و بوون بە هاوسەری یەکتر.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سالانی سەرەتا گەلێ بەختەوەر بوون. یەکەم منالێیان ئەوەندەی دی ئەوانی لە یەك نزیك کردەوە. منالەکە کچێك بوو کە جوانیی هەمیشەیی دایکی و قژی رەشی باوکی بۆ خۆی بردبوو. ناویان نا کلووە بەفری بەهار. ژیانیان پڕبوو لە ئارامی. وردە وردە بەفر بە ژیانی ژاپۆن راهات. گەرچی هەندێ جار غەریبیی نیشتمانەکەی خۆی دەکرد، بەلام هەرگیز سکالای نەدەکرد. ئەوەی ئازاری ئەوی ئەدا دابڕانی نەبوو لە نیشتمانەکەی، بەلکو دابڕانی بوو لە تەنافبازی.

شەوێکیان لە خەویدا بە ئاسماندا دەفڕی. بۆ بەیانیی رۆژی دوایی، کاتێك خەبەری بۆوە، خەونەکەی خۆی هاتەوە یاد، بەلام دواتر هیچ بیرێکی لێ نەکردەوە.

زستان کۆتایی هات و پاشانیش بەهار. تا دەهات رۆژەکان درێژتر ئەبوون و کیژۆلەکەشیان گەورەتر. بەفر خۆشحاڵ بوو. لە سەرێکەوە هاوسەرەکەی خۆشدەویست و لە سەرێکی تریشەوە کچەکەی. ئەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاوسەنگییەش بۆ راگرتنی ئەو لەسەر تەنافی بەختەوەری بەس بوو.

33

سەرەنجام رۆژێك هات کە ئەو هاوسەنگییە رما. کاتێك کە چیدی ئەو خۆشەویستییەی ئەوان بۆ راگرتنی هاوسەنگیی بەختەوەریی ئەو بەس نەبوو. دیسانەوە کەڵکەڵەی ژیان لە ئاسماندا لە سەری دایەوە. دیسانەوە هەستی کرد سەوداسەری بەرزاییەکان و جەربەزەیی و هەست بە سەرکەوتنی رۆیشتنە بەسەر تەنافدا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ویستی بەسەر تەنافێکدا بڕوات کە لە نێوان دوو ترۆپکدا بوو. هاوسەرەکەی بیری لەوە دەکردەوە کە ئەم یاریکردنە خەتەرناکە بە ژیان، شێتی یەکە بۆ خۆی. بەڵام لەگەڵ ئەمەشدا قبووڵی کرد و وەکو ساموراییەکی ڕەسەن بۆی نوشتایەوە.

رایسپارد تا برێك تەنافی زیوینی لە ئەورووپاوە بۆ بهێنن. پاشان دوو خزمەتکاری نارد تا تەنافەکە لە نێوان دوو لووتکەی بەرزداو لە ناوجەرگەی ویلایەتی هون شودا بە قایمی هەڵبواسن.

بەفر قەیتانی پێڵاوە تایبەتەکانی خۆی بەست. شیشی هاوسەنگییەکەی لە سندووقەکە دەرهێنا و لە باخەکەی خۆیاندا چەندەها کاژێر خۆی بە مەشقەوە خەریك کرد. بۆ چەند جارێك لە سەروو گردۆڵکەیەك لە گوڵ و دەریاچەیەکدا کە گوڵی نیلۆفەڕی زەردباو پۆشیبووی؛ بەسەر تەنافەکەوە تەنافبازیی کرد.

سوزوکی لە سەیرکردنی تێر نەدەبوو. هاوسەرەکەی بەسەر تەنافەکەوە، سەمازانێکی بێهاوتا بوو.

بەو جۆرەی تەماشای هەنگاونانی ئەوی دەکرد، پێی وابوو شادمانترین و جوانترین و نەمرترین ژنی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دونیایە؛ رۆژانە سوزوکی لەبەر ئەوەی لەبەهرەی ئەو بێبەریی نییە، ستایشی خودای ئەکرد.

پەرچەمەکانی زێڕینو نیگای زوڵاڵ بووو لەئاسماندا لارو لەنجەی دەکرد.

34

قەرار بوو ئەم نمایشە لە رۆژانی سەرەتای هاویندا پێشکەش بکرێ. لە سەرانسەری وڵاتەوە خەڵك بۆ تەماشای هاتن. تەنانەت وتیان ئیمپراتۆر خۆیشی ئامادەی ئەو نمایشە بووە و لای ساموراییەکەوە وەستاوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر ئەوەندەی بەفر پێی خستە سەر تەنافەکە، واتە وات لەنێو حەشاماتەکەوە بەرزبۆوە. ئەو هێند بەرز بوو، دەتوت خاڵێکی سپیی بچکۆلەیە لە ئاسماندا و، وەکو کلووە بەفرێکی نێو شینایییەکی بێکۆتایی دەهاتە بەرچاو.

بە شیشەکەی دەستیەوە، هەنگاو بە هەنگاو بەرەو پێشەوە دەچوو و هێدی هێدی لە لووتکەی کێوەکەی تر نزیك دەبۆوە.

هەر خولەکێك لە کاژێرێك دەچوو، لە خوارەوە هەموو هەناسەیان لە سینەیاندا توند ببوو. بە تەنها هەنگاونانێکی هەڵە، مەرگێکی حەتمیی بەدواوە بوو.

ژنە لاوەکەش هەر بەرەو پێشەوە دەچوو، هەنگاو بە هەنگاو، سات بە سات، هێور و بێدەنگ.. بێ هیچ سڵەمینەوەیەك.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

35

لە پرێکا تەنافەکە شل بۆوە و گرێی تاشە بەردەکە کرایەوە. بەفر بە خۆی و شیشی هاوسەنگییەکەیەوە کەوتە خوارێ. ئەم دیمەنە وا دەهاتە بەرچاوی حەشاماتەکە، کە دەتگوت باڵندەیەکە و بە ئاسمانەوەیە. بێگومان دیارە کەوتۆتە چاڵە بەفرێکەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

و ئیدی لە چاو ون بووە. بەفر بوو بە بەفر و لە پێخەفێکی سپیدا خەوێکی ئەبەدیی لێکەوت.

36

ئیدی سوزوکی هەرگیز نەیتوانی لەژێر باری کارەساتی لەدەستدانی هاوسەرەکەیدا، راست بێتەوە. یەکسەر ئەو دوو خزمەتکارەی دەرکرد کە تەنافەکەیان بەستبوو. دوای چەند رۆژێکیش خەبەر هات کە هەردووکیان خۆیان لە شاخێکەوە فڕێداوەتە خوارەوە و مردوون. بەڵام بە لای سوزوکی یەوە ئەم خەبەرانە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نە مایەی ترس بوون و نە جێی ئومێد. ئەو بەسەر کۆستی خۆیدا کەوتبوو . دەیزانی ئیدی نە ژنە خۆشەویستەکەی خۆی دەبینێتەوە و نە جوانییەکی بێهاوتای دیکەی لەو چەشنە.

گەڕایەوە بۆ ماڵەوە، وەلێ تازە ژیانی بە تاڵ و خاڵی بوو. جلە سەربازییەکەی فڕێدا، لەبەرئەوەی رۆژگاری سامورایی بوونی تەواو بووبوو. ئیتر نەچووەوە ریزی سوپای ئیمپراتۆر. لەبری ئەوەش بە تەواوەتی خۆی بۆ کچەکەی و بۆ هونەر تەرخان کرد، هونەرێکی پەتی. ئەو بۆنی ژنەکەی بە کچەکەیەوە ئەکرد و ئەمەش بۆ ئەو سەرچاوەی ئیلهام بوو. ئەو بەو ئومێدە بوو کە بۆ جارێکی دی لە رێی هونەرەوە ئەو هاوسەنگییەی ژیانی بەدەست بهێنێتەوە کە لە ئەنجامی مەرگی هاوسەرەکەیەوە لە دەستی دابوو. ئەو لە رێی عیشقی ژنێکەوە، توانیی لە یەك کاتدا ببێت بە شاعیر و مۆسیقازان و جوانناووس و سەمازان و

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەروەها بە نیگارکێشیش. لەبەرئەوەی کە نیگارکێشان تاقە داوی پەیوەندیی راستەوخۆی ئەو بوو لە نێوان سیمای خۆشەویستەکەی و هونەری پەتیدا و، تاقە رێگای دۆزینەوەی بەفر بوو، بۆیە مامۆستا لەم هونەرەدا کەوتە پێش هەمووانەوە.

سوزوکی ستاندێکی لە دار دروستکراو و، چەند فڵچەیەکی ئاوریشم و، پالێتێك و پاکەتێکی تەواوی رەنگی کڕی و، لە گۆشەیەکی باخەکەدا ژوورێکی کپ و خامۆشی بۆ خۆی دروست کرد و، خۆی تیا بەند کرد. ئەو ساڵانێکی زۆری تەمەنی خۆی تەرخان کرد بۆ کێشانی وێنەی سیمای ژنێك کە هیچ ئومێدێکی بە بینینەوەی نەمابوو مەگەر لە خەوندا.

بەڵام هەرگیز لە کارەکانی خۆی رازی نەبوو. گەرچی تابلۆکانی زۆر جوان بوون، وەڵێ بەلای ئەووەوە لەو نەدەچوون، لەبەرئەوەی رەنگیان زۆر بوو. بۆ کێشانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وێنــــەی راســـتەقینەی بـــەفر، دەبووایـــە وێنەیـــەکی فرەسپیی بکێشابایە، وێنەیەك کە بێدەنگ بێت.

بــەڵام چــۆن دەیتــوانی وێنــەی ئــەو ســپێتییە زۆرە بکێشـێت؟ وێنـەی روخسـارەکانی ژنـە لاوەکـە هـەموو جــوان بــوون، بــەڵام هیچــیان لـــە ڕوخســـاری ئـــەو نەدەچوون.

سـوزوکی لەسـەر نیگارکێشـان بـەردەوام بـوو و شـەو و ڕۆژی خستە سەریەك و هـەرگیز لـە کـارکردن بێـزار و ماندوو نەدەبوو.

بـەڵام وێـڕای ئەمانـەش پـیری رووی تێکـرد. کچـەکەی گـەورە بـوو و، بـووە ئـافرەتێکی شـۆخ و سـوزوکی بـۆ تـەواوکردنی خوێنـدن ناردی بـۆ تۆکیـۆ. خۆیشـی بـە تـەنیا بەرامبـەر تابلۆکـانی دەمایـەوە و لـە خـەیاڵی هاوسەرە لە دەستچووەکەیدا نوقم دەبوو. لـە ئـەنجامی کارکردنی بـەردەوامی سـاڵانێکی زۆریشـەوە؛ وردە وردە چاوەکانی سۆمایان تیا نەدەما.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تا کار گەیشتە ئەوەی بە تەواوەتی چاوەکانی کوێر بوون و ڕێك لەو ڕۆژی کوێربوونەشیدا بوو کە سوزوکی توانیبووی جوانترین و سپیترین تابلۆی خۆی بکێشێت.

بەشی سێیەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

37

هوروشی وتی:

-باشە، ئیتر ئەمە تۆو ئەمەش کۆتایی چیرۆکەکە: مامۆستاکەی من هەرگیز ئەو هاوسەرەی خۆی لەبیرنەچۆوە. هەرگیز وازی لە عیشقی ئەو نەهێنا و دەسبەرداری وێنەکێشانی سیمای ئەو نەبوو؛ تا ئەوکاتەی بە تەواوەتی چاوەکانی کوێر بوون. لە راستیدا، لەو کاتەوەی کوێر بوو زیاتر سەرگەرمی وێنەکێشان بوو، لەبەرئەوەی سوزوکی لەناو قووڵایی تاریکیدا توانیی وێنەی سپێتی بکێشێت و، سپێتیی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەتی بدۆزێتەوە. ئەو لەوە تێگەیشت کە لە بنەڕەتدا ڕۆشنایی ڕاستەقینە و ڕەنگی ڕاستەقینە پەیوەندییان بە جوانیی ڕۆحەوە هەیە. ئەو بە چوونە ناو دەڤەری وێنەکێشانی ژنە ونبووەکەیەوە، گەیشتە هونەری ڕەها. ئیدی لەوەودوا و لەو کاتەوەی کە هیچ ڕۆشناییەك لە چاوانیدا نەمابوو، بوو بە مامۆستای ڕووناکی و سێبەر و بە گەوهەری تەواوی هونەرەکانی دونیا گەیشت. هەر لەم ڕووەشەوەیە کە سوزوکی بە هونەرمەندێکی گەورە ئەژمێردرێ.

خزمەتکارەکە بێدەنگ بوو. سەرتاپای یۆکۆ هاتە لەرزین. سەیرێکی پیرەمێردەکەی کرد و وتی:

-من ئەزانم ئەو ژنە لە کوێیە. من لە ڕێمدا بەرەو ئێرە بەلای ئەودا تێپەڕیم. گەرچی مردووشە؛ بەڵام زیندوو دێتە پێشچاو. لە تابووتێکی شووشەییدایە. ئەوەندەش جوانە کە من شەوێکی تەواو نوقمی تەماشاکردنی بووم.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لـه كـاتی قسـەكانیدا نیگـای یۆكـۆ لەسـەر وێنەیـەكی نادیـاری دوور بـوو، دەتـوت پەردەیـەك ئاوریشـمی خـەونیان داوە بەسـەر چاویدا. بەسـەرهاتێكی بـەرز و خەماوی بوو و گەڕانەوەش لێی دژوار بوو.

هورووشـی بەباوەڕەنەكردنـەوە زەردەخەنەیـەكی كـرد و سەرێكی بۆ پیاوە لاوەكە راوەشاند.

38

بـۆ رۆژی دوایـی، كاتێـك لـە قـەراغ رووبارەكـە دانیشـتبوون، سـوزوكی داوای لـە یۆكـۆ كـرد چـاوی بنووقێنێت و سپێتی بهێنێتە بەرچاوی خۆی.

-سـپێتی رەنـگ نییـە، بـەڵكو بیرۆكەییـە. چـاوت بنووقێنەو و پێم بڵێ چی دەبینیت.

-مامۆسـتا تـابووتێكی شووشـەیی دەبیـنم، ژنێـك تیـا راكشاوە، ژنێكی لاو، رووت و نـەرم و نیـان، هـەر ئـەڵێی خەونـە. ئـەو مـردووە و ئـەڵێی لـەژێر سـەهۆڵەكانی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناوجەرگەی کێوەکانی هۆن شودا خەوی لێکەوتووە.
ناوی بەفرە و من ئەزانم لە کوێیە.
سوزوکی کە ئەم قسانەی بیست لە جێی خۆیدا وشک بوو. بە چاوە کوێرەکانیەوە لە ئاسۆی روانی و وتی:
-تۆ ئەم شتانە لە کوێوە ئەزانیت؟ بە راستی تۆ کێیت؟ پەیامهێنێکی دونیای مردووانیت؟ کەس نازانێ ئەو لە کوێیە. دەمێکە ئەو کەژوکێوە ئەویان لە من سەندۆتەوە.
-نەخێر! ئەو کەژوکێوەی کە ئەوی لەتۆ سەندبۆوە، وا بۆتی گەڕاندەوە. وردە وردە و بە درێژایی سالانی ڕابردوو، لەشکری بەفر جەستەی ئەویان لە چاڵە بەفرەکە دەرهێناوە. ئەو ئەوەتانێ لەوێ، لەژێر توێژێك سەهۆڵدایە و ڕێك لەژێر توێژەکەی سەرەوەدایە. ئەو وا لەناو تابووتە شووشەییەکەی خۆیدا خەوتووە؛ زۆر جوانە، ڕێك وەك دواجار کە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوت تیا بینیوە. من بەڵێنت ئەدەمێ کە ئەزانم ئەو لە کوێیە.

کاتێك بە کەژوکێوەکاندا بەرەو ئێرە دەهاتم؛ بە رێکەوت ئەوم بینی و، بە رادەیەك کەوتمە ژێر کاریگەریی جوانییەکەیەوە کە تەواوی ئەو شەوە من نوقمی تەماشای ئەو بووم. دواتر خاچێکم لەسەر گۆڕە سەهۆڵینەکەی چەقاند. ئەگەر پێت خۆش بێت بۆ ئەوێت دەبەم.

مامۆستا بۆی دەرکەوت کە یۆکۆ راست ئەکات و، چیدی نەیتوانی رێ لە فرمێسکەکانی خۆی بگرێت.

-ئەمزانی کە رۆژێك لە رۆژان پەیامهێنێکم بۆ دەنێرێت. بەڵام ئەو نەیدەزانی کە پەیامهێنەکە وا درەنگ ئەگاتەجێ. پاشان سوزوکی چووە لای یۆکۆوە و دەستی خستە سەرشانی.

-من دوای مەرگیشی، هەموو رۆژێ ئەمویست بیهێنمە بەرچاوم تا لە رێی نیگار و ئاواز و شیعرەوە جوانییە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفرئاساکەی روخساری ببینمەوە. بەو خەیاڵەوە کە دەموچاوی وا لە بەردەممدا، گەرچی ئەشمزانی کە چیدی نایبینمەوە.

39

ڕۆژی دوایی، پاش تەواوبوونی وانەکە، یۆکۆ لە سوزوکیی پرسی:

-بیرت لەوە کردەوە کە پێم وتیت؟ دەتوانم بتانبەمە سەر مەزاری هاوسەرەکەتان؟

سوزوکی ئاخێکی هەڵکێشا و وتی:

-کوڕی خۆم! ئەو چوونە چ سوودێکی بۆ من هەیە ؟ ئەزانم ئەوەی وتت راستە، بەڵام چوونە سەر مەزاری هاوسەرەکەم کە ساڵانێکی زۆرە مردووە، بۆ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیرەمێردێکی وەکو من چ سوودێکی هەیە؟! ئێستا هاوسەرەکەم ئارامە و نابێ ئەو ئارامییەی لێ تێکبدەم.
ئینجا یۆکۆی جێهێشت و لەنێو باخەکەدا سەرگەرمی تەماشای گوڵەکان بوو.

40

مانگێك تێپەڕی. یۆکۆ ژنی نێژراوی ناو سەهۆڵەکەی لەبیر خۆی بردبۆوە و پێدەچوو سوزوکیش قسەوباسی سەبارەت بەم مەسەلەیە بە فەرامۆشی سپاردبێت.
هەموو رۆژێك مامۆستا بەر لە دەستپێکردنی وانەکە لە یۆکۆی دەپرسییەوە. پاشان بە درێژایی ئەو رۆژە خۆی پیشان نەدەدا و دەمەوشێوانیش بێدەنگیی هەڵدەبژارد.
بەیانیەکیان، پیرەی بەساڵاچوو، بە یۆکۆی وت:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-تۆ تەنها کاتێك ئەبیت بە شاعیرێکی تەواو کە هەموو زانیارییەکانت سەبارەت بە نیگارکێشان و مۆسیقا و جواننوسی و سەما، لە یەك شوێندا کۆبکەیتەوە. هەڵبەت هونەرێکی دیکەش هەیە کە لە هەموو ئەم هونەرانە بۆ تۆ سوودبەخشترە و ئەویش هونەری تەنافبازییە.

یۆکۆ زەردەخەنەیەکی هاتێ. سەیرە! کەواتە مامۆستا هێشتا ئەوی لەبیرنەچۆتەوە.

-بەلام مامۆستا من چ پێویستیەکم بە تەنافبازی هەیە؟

سوزوکی وەکو مانگی پێشوو دەستی خستەوە سەرشانی یۆکۆی لاو و وتی:

-شتێکی روون و ئاشکرایە! لەبەرئەوەی شیعر چ نییە جگە لە هەنگاونان بەسەر تەنافێك جوانیدا. تەنافێك جوانی، یان چیرۆکێك کە لەسەر لەوحێکی ئاوریشمین نووسراوەتەوە. لەبەرئەوە پێویستە شاعیر وەکو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تـەنافبازێك، وشـە بـە وشـە و لاپـەڕە بـە لاپـەڕە بـە درێژایی نووسینەکە بەرەو پێشەوە بچێت و قورسـترین بەشـی کارەکـەش ئـەوە نییـە کـە بـە قەڵەمەکـەی دەسـتتەوە هاوسـەنگیی خـۆت لەسـەر تـەنافی زمـان رابگریـت، یـان راگرتنـی رەوتـی راسـتەوخۆی خـۆت لـە کاتێکا کە لە پڕێکدا نیشانەیەکی وەستان یان خاڵێك رێگاکـەت دەگرێـت. کێشـەی شـاعیر مانەوەیـە بەسـەر تەنافێکەوە کە ناوی شیعرە و، ژیانـە لـە بەرزاییـەکانی خەوندا؛ بەبێ ئەوەی تەنانـەت بـۆ یـەك چرکەساتیش لەسـەر تـەنافی خـەیاڵی بێتـە خـوارێ و دەسـت لـە خەونەکانی بشوات.

یۆکـۆ بـۆ ئـەو ئامۆژگارییـە بـەرز و جوانانـە، سوپاسـی مامۆسـتای کـرد. سـوزوکی زەردەخەنەیـەك کەوتـە سەرلێوی‌و وتی:

-سبەینێ ئەچین "بەفر" ئەدۆزینەوە؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

41

سـپێدەی ڕۆژی داهـاتوو کەوتنـەڕێ. یۆکـۆ لـە پێشـەوە دەڕۆیشــت و ســوزوکیش بەدوایــدا. کــە دەگەیشــتنە ڕێگایەکی خەتـەرناکیش، لاوەکـە قـۆڵی ئـەوی دەگـرت؛ بــەڵام پیرەمێردەکــە نەیدەهێشــت و، خــۆی بەڕێــدا دەڕۆیی.

شـەوانە دەبـوون بـە میـوانی لادێییـەکان و لەسـەر ئـەو قاڵیچانە دەنووستن کە لە ژوورەکانیاندا ڕایانخستبوون. هەرکە سوزوکی ناوی خۆی ئاشکرا ئەکرد، بـە هێزێکی سیحرییانەوە دەرگای ماڵەکانیان بـە ڕوودا دەکرایـەوە. دەتــوت هــەموو ژاپۆنیــەکان دەیناســن. یۆکــۆ ســەری

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سووڕمابوو. تازە بۆی دەرکەوتبوو چەند بەختیارە بەوەی قوتابیی مامۆستایەکی وەهایە.

42

سەفەرێکی درێژ و سپێتییەکی بێکۆتایی. سپی وەك چرۆی دارگێلاسەکان، سپی وەك بێدەنگی و خامۆشیی ئەو دوو ڕێبوارە.

سەرەنجام، ڕۆژێکیان لووتکەی یەکەمین زنجیرە چیا دەرکەوت. ئینجا سەفەر بەرەو ئاسمانی ساف و ساماڵ دەستی پێکرد، ئەمەش قورسترین بەشی سەفەرەکەیان بوو.

وردە وردە نیشانەی ماندووبوون لە سوزوکیدا بەدەرکەوت، بەڵام یۆکۆ وای پیشان ئەدا کە سەرنجی ئەوەی نەداوە. ئیدی تا دەهات لە ئارامگا سەهۆڵینەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نزیك و نزیكتر ئەبوونەوە و سەفەرەكەیان بەرەو كۆتایی دەچوو.

43

كاتێ یۆكۆ چاوی بە خاچەكە كەوت، هەستی كرد زیاتر دڵی كەوتە پەلەپەل و هاواری كرد:

-دۆزیمەوە، مامۆستا دۆزیمەوە.

یۆكۆ بەرەو تاشە بەردەكە رایكرد؛ بۆ ئەو شوێنەی كە شەوی بەفر و بۆرانەكە خۆی تیا مەڵاس دا . زۆری بۆ هات و دەستی كرد بە گریان. سوزوكی بە نیگەرانییەوە لێی پرسی: چی بووە؟ ئاخۆ بەرەو ناوجەرگەی چیاكان هەڵخلیسكاوە؟ ئاخۆ كەوتۆتە ژێر هەرەسی بەفرەوە؟

-نەخێر، هیچ روونەداوە. ئەڵێی لەشكری بەفر لە هاتنی ئێمە بۆ ئێرە خەبەردار بووە. بەفر ئەمەتانێ

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێرەدایە. جەستەی زیاتر هاتۆتە سەرەوە. بە رادەیەك هاتۆتە ئاستی سەرەوەی سەهۆڵەکە کە ئەوەندەی نەماوە من دەستم بەری بکەوێت. بەڵێ، ئەو لەوێ بوو: جوان، رووت و قووت و، وەك خەونێك نەرم و نیان. گەرچی مردبوو، بەڵام لە زیندووان ئەچوو. ئەتوت لەسەر پێخەفی کریستاڵی سەهۆڵەکە خەوی لێکەوتووە و ئەوەندە نابات خەبەری ئەبێتەوە.

هەڵبەتە لە یەکەم نیگادا رووت دەرنەدەکەوت، بەڵکو لە ئەنجامی مانەوەیەوە لەژێر بەفردا؛ جلەکانی تەنك ببوونەوە و بەمجۆرە بەدەنی ناسکتر ببوو و پێستی لەشیشی زۆر سپیتر دەینواند.

یۆکۆ خۆی فرێدایە بەر پێکانی و دەستی بە هەڵکەندن و بە لادانی سەهۆڵەکە کرد، تا سەرەنجام بەفر دەرکەوت.

یۆکۆ دەستی سوزوکیی گرت و بە هێواشی خستییە سەر روخساری بەفر.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

-هەست بە روخساری ئەکەیت؟ هەست بە پێستی لەشی ئەکەیت؟

پیرەمێردەکە دەستی بەسەر روومەتەکانی خۆشەویستەکەیدا هێنا. راستە سوزوکی کوێر بوو، بەڵام ئەو بۆ هێنانە بەرچاوی ئەو ڕوخسارە پێویستی بە چاوەکانی نەبوو و هەر ئەوەندەی بەس بوو سەری پەنجەی بەر ڕوخساری خۆشەویستەکەی بکەوێت.

-هەر بە راست ئەمە خۆیەتی. ئەمە بەفرە. تۆ ڕاست ئەکەیت. سوزوکی کەوتە سەر ئەژنۆ و دڵۆپە فرمێسکە گەرمەکانی بە روومەتەکانیدا هاتنەخوار.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

44

ئیدی سوزوکی لەو کەژوکێوە نەگەڕایەوە. لە تەنیشت خۆشەویستەکەیەوە لەسەر سەهۆڵەکە راکشا و چاوی نووقاند. یۆکۆ ویستی لەو کارە پەشیمانی بکاتەوە و وتی ئەوە جۆرێکە لەشێتی. بەڵام مامۆستا بە دەنگێکی نەرم چون نەرمیی شەونمێکی شێوان وەڵامی دایەوە:

-من لێرەدا و لەم ئارامییەدا جێبهێڵە. ئاخریەکەی جێی خۆم دۆزییەوە و ئیدی بۆ هەتاهەتایە لێرە دەمێنمەوە.

ئینجا لە تەنیشت جەستەی ژنە لاوەکەوە خەوت. پاشانیش گیانی سپارد و سپێتی گرتییە ئامێزی خۆی. ئەو خۆشحاڵ بوو و بە ترۆپکی بەختەوەری گەیشتبوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

45

یۆکۆ بە تاقی تەنیا لە کەژوکێوەکان گەڕایەوە. بەرەو باکوور ملی ڕێی گرتەبەر، بەرەو بەفرو، چیدی ئاوڕی نەدایەوە. چیدی لەسەر ڕێی خۆی لای نەدا، دەتوت بەسەر تەنافێکدا ئەڕوات کە لە باشوورەوە بەرەو باکوور راکێشراوە، هەروەکو رۆیشتنی تەنافبازێك.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

46

سەرەنجام کاتێ گەیشتەوە ماڵەوە، باوکی داوای لێکرد بە درێژی باسی بەسەرهاتی سەفەرەکەی و ئامۆژگارییەکانی مامۆستای بۆ بکات، بەڵام ئەو هیچی نەوت و وەڵامی نەدایەوە. خۆی لە ژوورێکدا قایم کرد و بۆ چەند رۆژێك نەهاتە دەرەوە.

بەیانیەکیان، کە ئیتر راهیبەکە سەبری نەما، هۆی ئەو رەفتارەی لێ پرسی. یۆکۆ وتی:

-باوکە، سوزوکی کۆچی دوایی کرد. لەبەرئەوە وازم لێبێنە تا شینی بۆ بکەم.

ئینجا دەرگای ژوورەکەی داخست و دەستی کرد بە گریان، بەڵام وێڕای ئەو خۆشەویستی و رێزەی کە بۆ سوزوکیی هەبوو، بۆ مەرگی ئەو نەدەگریا، بەڵکو بۆ خۆشەویستەکەی ئەو دەگریا کە لەناو بەفرەکەدا راکشابوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو زۆربەی شەوان ژنـه خەوتووەكـەی نـاو بەفرەكـەی لە خەوندا دەبینی، ئەو خەونی بە بەفرەوە دەبینی.

شەوێكیان كیژۆڵـەی سـەركانییەكە هات بـۆ لای، بـەڵام پیاوە لاوەكـە ئـاخێكی هەڵكێشا و دەسـتی بـە ڕوویـەوە نا. كیژۆڵەكـە بـە چاوی پـڕ لـە فرمێسكەوە رۆیشت و چیتر نەگەڕایەوە بۆ لای.

وەرزەكـان هـەروەكو خزانــی لــی نــاو كاتــژمێری لــین تێدەپەڕین. لە رۆژانی سەرەتای زستاندا، بـەفر دەسـتی بـە بـارین كـرد و گەوهـەری یەكـەمین دێـڕە شـیعر، ریشاڵەكانی ئاوریشمەكەی رەنگین كـرد. یۆكـۆ هەسـتی دەكرد بە نووسینی ئەو وشانە، دڵی دائەسەكنێ. بـەڵام ئەم هەسـتە زۆری نەدەخایانـد، لەبەرئـەوەی بـە تـەنها شیعر مایەی سوكنایی و رەوینەوەی وەڕسـیی ئـەو بـوو و هەركە قەڵەمەكەی دادەنا، دیسانەوە ساردییەك دڵـی ئەتەنیـەوە. زسـتانێكی درێـژ بـوو؛ زسـتانێكی پـڕ لـە سپێتییەكی سەرسوڕهێن.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

48

لە ڕۆژانی سەرەتای بەهاردا، شێوازی نووسینی یۆکۆ گۆڕا. وردە وردە شیعرەکانی ڕەنگیان لەخۆگرت و ئەوە بووە مایەی سەرسووڕمانی خۆیشی. سەرەنجام ئامۆژگارییەکانی مامۆستا سوزوکی جێی خۆیان گرت. یۆکۆ بوو بە مامۆستا لە شیعردا. چیتر هایکۆکانی رووت و سپییەکی هیوابڕ نەبوون. بەڵکو تەواوی ڕەنگەکانی پەلکەزێڕینەیان لەخۆ گرتبوو. شیعرەکانی ڕوون و ورد و بارگاوی بوون بە ڕەنگ. بەڵام هەواری دڵی هێشتا هەر غەریبانە بەفر پۆشیبووی.

بەیانیی رۆژێك لە ڕۆژەکانی مانگی نیسان، واتە ساڵێك پاش مەرگی سوزوکی، ژنێکی لاو هات بۆ ماڵیان. راهیبەکە یەکسەر ئەوی ناسییەوە. ئەو قوتابیی شاعیرەکەی دەربار بوو. ئەو ژنە لاوەی کە هەم جێی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تووڕەیی و هەم جێی خۆشەویستیی کوڕەکەی بوو. بەڵام ئەمجارە هەر خۆی بوو.

راهیبەکە بە رێزێکی زۆرەوە پێشوازیی لێکرد و پیاڵەیەك چای تازەی بۆ دانا. ژنە لاوەکە لە کاتێکا چاوی بڕیبووە رووبارەکە، بە شێنەیی چایەکەی خواردەوە. پاشان راهیبەکە ئەوی بۆ ژووری کوڕەکەی برد.

کاتێ ژنە لاوەکە خۆی کرد بە ژوورەکەدا، یۆکۆ سەرگەرمی نووسینی هایکۆیەك بوو. هەرکە چاوی پێکەوت، قەڵەمەکە لە دەستی کەوتە خوارێ و لەسەر لەوحەکەی ژێر دەستی نیگارێکی سەیری کێشا؛ هێڵێکی درێژ کە نیشانەیەکی وەستان بڕیبووی، وەك نیگاری باڵای مرۆڤێك کە بەسەر تەنافێکەوە وەستابێت. یۆکۆ رووی لە ژنە لاوەکە کردو زەردەخەنەیەکی بۆ کرد. ژنەکە بێ هیچ پێشەکیەك

لێیَ چووە پێشەوە و دەستی خستە سەرشانی. پاشان بەسەر لەوحی مامۆستا لاوەکەدا نوشتایەوە و وتی:

-ئەمە جوانترین وێنەی دایکمە تا ئێستا کرابێت.

ژنە لاوەکە، ناوی کلووە بەفری بەهار بوو.

پیاوە لاوەکە چاوی بڕییە نیگارەکەی بەردەمی و پاشان سەیری ئەوی کرد و بۆی دەرکەوت کە هەمان خەون لەودیو پەردەی واقیعەوە ڕوویداوە و بووە بە ڕاست.

یۆکۆ وتی:

-من ماوەیەکی زۆرە چاوەڕێی تۆم.

ژنە لاوەکە سەری خستە سەرشانی و چاوەکانی نووقاند و وتی:

-منیش دڵنیابووم کە تۆ لەمەش زیاتر چاوەڕێت دەکرد.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو شەوە بۆ یەکەم جار ئاوێتەی یەکتر بوون: شاعیرە لاوەکە و، کچی مامۆستاکەی و خانمە خەوتووەکەی ناو سەهۆڵەکە.

یۆکۆ چاوەکانی ئەوی ماچ کرد. دەمەو سەحەر خەو چووە چاویان. لە دەریشەوە بەفر ئەباری.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

52

ئادەمیزادەکان دوو جۆرن:

کەسانێك کە دەژین، رۆڵی خۆیان دەبینن و دەمرن. کەسانێکیش کە بەسەر ترۆپکە بەرزەکانی ژیانەوە رێ دەبڕن و لەو رێگایەشیاندا لەگەڵ هەر هەنگاوێکدا هاوسەنگیی خۆیان ئەپارێزن. ئەوانە هونەرمەندن و ئەمانەی دواییش تەنافباز.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

53

یۆکۆ هەرگیز پێی نەنایە دەرباری ئیمپراتۆرەوەو کلووە بەفری بەهاریش هەرگیز نەبوو بە تەنافباز، لەبەرئەوەی هۆیەك لە ئارادا نەبوو بۆ دووبارە بوونەوەی مێژوو. لە یەکەم رۆژی هاوینیشدا، لە گوێ روبارێکی سیمیندا رێورەسمی هاوسەرێتییان ئەنجام دا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

54

ئیدی وەك دوو عاشقی هەتاهەتایی

لەسەر رنووە بەفرێك

ئاوێزانی یەكتر بوون.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبە چاپکراوەکانی تری وەرگێڕ

بەکوردی:

❖ چاوەکانی (رۆمان)_بوزورگی عەلەوی-چاپی چوارەم2004

❖ جۆناسانی نەورەس (کورتە رۆمان)_ڕیچارد باخ 2002

❖ خەونێك لەوڵاتی پیاوە بچکۆلەکاندا (کورتە چیرۆکی جیهانی)1997

❖ بەناوی ژیانەوە(چاپی یەکەم 1997) ئەریك فرۆم

❖ شۆڕش یا ڕیفۆرم (گفتوگۆ لەگەڵ مارکۆزو پۆپەردا)1998

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

- ❖ پیدرۆ پارامۆ (رۆمان)_خوان رۆلفۆ_(بەهاوکاری لەگەڵ رێبوار سیوەیلیدا)1999
- ❖ چەند وێستگەیەکی فیکریو ئەدەبی(وتار و باسی فیکری و ئەدەبی)2000
- ❖ تریفەی تەنیایی (ژیانو شیعری سوهراب سپهری)2000
- ❖ تورکیا لەسەردەمی گۆڕاندا _محەمەد نورەدین2000
- ❖ لەگەڵ ئەقڵی خۆرئاوادا (چەند گفتوگۆیەکی فەلسەفیو ئەدەبی)2001
- ❖ نیچە _ پۆڵ ستراتێرن2001
- ❖ ژنێ لەبەردەم وەرزێکی سارددا (ژیان و شیعری فروغ فەروخزاد)2002
- ❖ سارتەر_پۆڵ ستراتێرن2002
- ❖ مۆدێرنەکان_رامین جەهانبەگلو2003

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

- ❖ مـــــــارکۆز و پۆپـــــــەر (گفتوگـــــــۆ و لێکۆڵینەوە)2003
- ❖ کیرکەگۆر- پۆڵ ستراتێرن2003
- ❖ دەربارەی ئەقڵی مۆدێرن-(گفتوگۆی فەلسەفیو ئـــــەدەبی)-(بــــە هاوکــــاری لەگـــــەڵ ئـــــاوات ئەحمەددا)2004
- ❖ چاکەو خراپە _ کریشنا مورتی2004
- ❖ کازانتزاکیس _ یۆرگۆس ستاسیناکیس2004

بەعەرەبی:

- ❖ مضـيق الفراشــات (قصـيدة طويلــة للشــاعر الكردى شيركو بيكس) ترجمة آزاد البرزنجي, دار الرازى –بيروت- لبنان1996.
- ❖ عار تماماَ كالماء (مختـارات شعرية لدلاور قرداغـي)- ترجمة آزاد البرزنجي, دار الطليعة الجديدة – سوريا – دمشق2000.
- ❖ سِفرالروائح (قصيدة طويلة للشـاعر شيركو بـيكس) – ترجمـة آزاد البرزنجـي, دارنينـوى - دمشق –سوريا-2001.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

[illegible]

Snow

[illegible]
[illegible]

زنجیرەی بڵاوکراوەکانی خانەی وەرگێڕان لەساڵی 2004

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناوی کتێب	زمان	نووسەر	بابەت	ساڵی دەرچوون	وەرگێر
رۆشنبیرو دەسەڵات	عەرەبی	سعدالدین ابراهیم	رۆشنبیری	2004	هەڵکەوت عەبدوللا
شانۆ لە چەند وتارێکدا	عەرەبی	عەونی کەرومی	شانۆیی	2004	پەروەر نەجمەدین
ستراتیژیی سەربازیی	فارسی	ریچارد کاگلەر	سیاسی	2004	دلێر میرزا
نامەیەك دەربارەی لێکبوردن	فارسی	جۆن لۆك	فەلسەفی	2004	شۆرش جوانرۆیی- فەرشید شەریفی
مەولاناخلیدو تەریقەتی نەقشبەندی	فارسی	سەید طاهر هاشمی	فیکری	2004	دلێر میرزا
سێ شانۆ نامە	عەرەبی	جان کۆکتۆ ئۆین ج. ئارنۆ میشێل دی. ئۆنامۆنۆ	شانۆی	2004	هەورامان قانع
را پۆرتی برۆدی	فارسی/ عەرەبی	خۆرخە لویس بۆرخس	چیرۆك	2004	یاسین عومەر
بیرەوەرییەکانی هەڵەبجە	کوردی	بەکر حەمە صدیق	مێژووی	2004	بەکرحمە صدیق/ کور دلێرمیرزا/ فارسی م. حسن عبدالکریم عەرەبی فوئاد تاهیر/ ئینگلی
رەهەندەکانی ناسیۆنالیزم	فارسی	کۆمەڵێ نووسەر	نەتەوەیی	2004	ئارام جمال
ریفراندۆم باشترین شێوازی خەباتە	سویدییەوە	تۆم گولبێری	سیاسی	2004	ئیدریس ئیبراهیم
شانۆی پانتۆمایم	عەرەبی	بورهان قەرەداخی	شانۆی	2004	بورهان قەرەداخی
گوڵەزەر	عەرەبی	جەنگیز ئیمتاتۆف	رۆمان	2004	جەوهەر کرماج
پاژنەی ئاسنین	عەرەبی	جاك لەندەن	رۆمان	2004	کەمال غەمبار
خەناوکەیەك بۆ سەر میناز	فارسی	ئەحمەدخان ئەبوبەکر	رۆمان	2004	ئەبوبەکر خۆشناو
ئەندامێکی میت	تورکی	محەمەد ئەیمور	سیاسی	2004	ئارام عەلی عەزیز
کورتترین رێگەی سەرکەوتن	فارسی	رۆبیرت ئۆریلی	دروونناسی	2004	سالار عەبدلرەحمان
کۆماری مهاباد	کوردی	عەبدوڵلا ئەحمەد رەسول	مێژوویی	2004	سەلمان عەلی
چوار وتاری شیشرۆن	فارسی	رحمت الله مقدم مراغەی	فەلسەفی	2004	شۆرش جوانرۆی- کامل ئەحمەد بەگ
جوغزە گەچینە	عەرەبی	برێخت	شانۆ	2004	عومەر عەلی ئەمین
نیوەکەی تری جیهان	عەرەبی	چەند نووسەرێکی	چیرۆك	2004	نوری سەعید قادر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

		بیانی			
مافەکانی ژن لەدەتپێکەوە	فارسی	نای بن سەعدون	رۆشنبیری	2004	کارزان محەمەد
بەناو ئیسلامەکان	عەرەبی	د.رەفعت ئەلسەعید	فیکرییە	2004	حەسەن عبدالکریم
سەرچاوەکانی زانیو نەزانی	فارسی	کارل پۆپەر	فیکرییە	2004	ناسر سەلاحی
دەوڵەت و کۆمەڵگەی مەدەنی	فارسی	ئەنتۆنیۆ گرامشی	فیکرییە	2004	مامەند
کاریگەریی هەڵچوون	عەرەبی	هیمداد مەجید عەلی	یاساییە	2004	دلێر میرزا
خاکەکە ماچ کە	ئینگلیزی	ئەلیزابێث لایارد	رۆمان	2004	عەزیز گەردی
ئازارەکانی هونەرمەندێك	عەرەبی	یوسف رانسیس	هونەرییە	2004	ئاری بابان
جینۆساید لە عێراقدا	ئینگلیزییەوە	میدڵ ئیست ووچ	سیاسییە	2004	محەمەد حەمەساڵح تۆفیق
لۆکاچ	فارسییەوە	ئیمری جورج	فیکرییە	2004	مەنسوری تەیفووری
ئەلف و بێ کوانتەم	ئینگلیزی	ف. ریدنیك	فیزیایی	2004	د. بایەزید حسن عبدالله
قبور غیر هادئە	ئینگلیزی	هیومان رایتس	دمافی مرۆڤ	2004	محمد حمە صالح توفیق
هونەری جەنگ	عەرەبی	سۆن- تزو	عەسکەری	2004	رئووف حەسەن
لەنێو دڵی شانۆدا			شانۆیی	2004	مەحمود زامدار
یەکبوونی قەومی کوردو ماد	فارسی	حەبیبوڵلای تابانی	فارسی	2004	جەلیل گادانی
گۆڕینی رژێم	ئینگلیزی	کریستۆفەر هیچنس	مافی مرۆڤ	2004	محمد حمە سالح
ئیتنۆ نەتەوایەتی کوردی	ئینگلیزی	نادر ئینتیسار	نەتەوایەتی	2004	عەتا قەرەداخی
ئەخلاقی رۆژنامەگەریی	عەرەبی	د. حسن عماد مکاوی	لێکۆڵینەوە	2004	مەم بورهان قانع
کۆمۆنیزمی ئەوروپایی	ئەڵمانی	ڤۆلگانگ لیۆنهارد	سیاسی	2004	د. کوردۆ عەلی
رێنیسانس	عەرەبی	د.کمال مەزهەر	لێکۆڵینەوە	2004	فوئاد مجید میسری
ژنانە یاری بکەو پیاوانە بیبەرەوە	فارسی	گیل ئیڤانس	دەروونناسی	2004	شەیدا سەلاح
عیراق و بەردەوامی قەیرانی خۆرهەڵاتی ناوەراست	ئینگلیزی	د. ئەوان و. ئەندرسن د. خەلیل. ھ. رەشیدیان	سیاسی	2004	فوئادی تاهیر سادق
ئاسیا لەبەرامبەر خۆرئاوادا	فارسی	داریوش شایگان	فکری	2004	شۆرش جوانرۆیی- مامەند رۆژە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org